

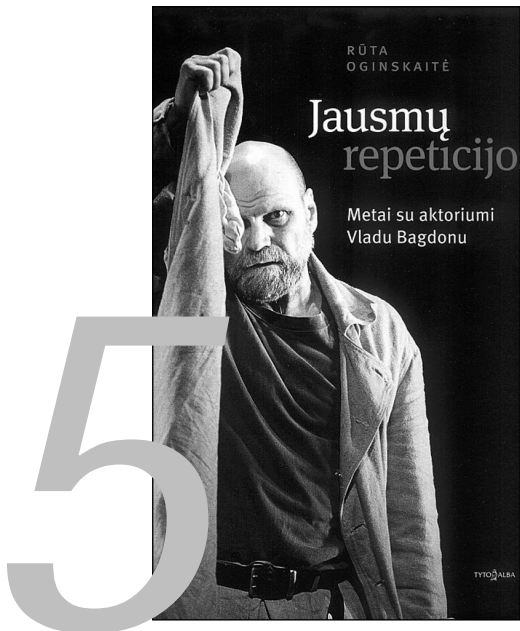
D a i l ė | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

Jaunųjų stygininkų sėkmė Rygoje

3

Pokalbis su kompozitoriumi Faustu Latėnu

Rūtos Oginskaitės knyga apie Vladą Bagdoną

5

Talino kino festivalis „Juodosios naktys“

Mieli skaitytojai,

SKUBĖKITE PRENUMERUOTI!

Iki gruodžio 23 d. dar galite užsisakyti „7 meno dienas“ ir žurnalą „Kinas“ į namus. Taip ir mokėsite mažiau, ir palaikysite mus. Savaitraščio vieno numerio pardavimo kaina – 2,50 Lt, o prenumeratoriams – 2 Lt. Prenumeratos kainos: 1 mėn. – 8,16 Lt; 3 mėn. – 24,48 Lt; 6 mėn. – 48,96 Lt; metams – 81,60 Lt.

Žurnalo „Kinas“ vieno numerio pardavimo kaina – 6 Lt, o prenumeratoriams – 5,10 Lt.

Žurnalo „Kinas“ prenumeratos kainos: 3 mėn. – 5,10 Lt; 6 mėn. – 10,20 Lt; metams – 20,40 Lt.

Prenumeruoti metams galite pašto skyriuose ir internetu.

Savojo laiko ir tradicijos liudytojai

„Vilniaus sakralinė auksakalystė“ Bažnytinio paveldo muziejuje

Rita Pauliukevičiūtė

Bažnytinio paveldo muziejuje Vilniuje nuolatinę ekspoziciją pratęsė nauja paroda, surinkusi Vilniaus auksakalių sakralinius dirbinius nuo XVI a. iki XX a. pradžios. Ekspонатai atkeliavo iš Vilniaus, Kaišiadorių, Kauno, Panevėžio ir Vilkaviškio vyskupijų bažnyčių bei Lietuvos dailės, Lietuvos nacionalinio ir Trakų istorijos muziejų.

2002–2005 m. Vilniaus arkivyskupija atliko milžinišką, be galo svarbų ir reikalingą darbą – inventarizavo visas savo bažnyčiose esančias meno vertybes. Būtent tada ir atsišleidė, kiek vietinių meistrų dirbinių yra išsaugota ir dažnai tebenaudojama tiesiogiai pagal jų paskirtį liturgijoje. Jau tada, dar prieš įsikuriant muziejui, kilo mintis, kad pradėtus įvairius teorinius tyrėjų darbus galėtų vainikuoti paroda, kur vienoje vietoje pamatytume visą Vilniaus auksakalystės istoriją, stilių kaitą, savitumus, neišvengiamas įtakas, kad ne vien nuotraukose galima būtų lyginti ir daryti išvadas. Taip pat norėjosi didesniam žmonių būriui parodyti, koks nepaprastas Dievui šlovinti skirtas grožis slepiasi nematomas tolimiausių pakraščių bažnyčių zakristijose. Dauguma kūrinių eksponuojami pirmą kartą, o pasibaigus parodai sugrįš į bažnyčias būti tuo, kam jie ir buvo sukurti.

Naujoji paroda neatsiejama susijusi su nuolatine Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija, kur ir reikėtų pradėti pažinti su vilnietiškos auksakalystės istorija. Vilniaus katedros lobyno kolekcijoje rodomi svarbiausi ir seniausi Vilniaus meistrų dirbiniai: šv. Stanislovo rankos relikvijorius (apie 1500–1503), křištolinis kryžiaus pavidalo šv. Eustachijaus relikvijorius (iki 1539), didžioji Goštautų monstrancija (1535), Švento-

A. BALTENO NUOTR.

Paveikslo aptaisų dalis. Vilnius. XVIII a. III ketv.

jo Kryžiaus ir Kristaus erškėčių vainiko dyglio relikvijorius (XVI a. vid.), katedros kantoriaus lazda (1563) ir keletas kitų. Muziejuje savo vietą yra radęs vienas Lietuvoje seniausių, XV–XVI a. sandūroje sukurtas Trakų bažnyčios pacifikalas ir seniausias Trakų Dievo Motinos paveikslo aptaisas su galybe votų. Beveik visose muziejaus ekspozicijos vitrinose atrasime Vilniaus auksakalių kurtų liturginių indų. Tai-gi Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija pati savaime yra gana išsa-

mus, nuo parodos neatsiejamas Vilniaus auksakalystės istorijos pristatymas.

Naujoji paroda pradedama XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios monstrancijomis, kuriose pastebimas vadinamasis gotikos stiliaus sugrįžimas, sujungtas su vėlyvajam renesansui būdingais motyvais. Kaip galima spręsti iš išlikusių pavyzdžių, Lietuvoje šis monstrancijos tipas buvo labai prigijęs ir vėl gausiai kartojamas

NUKELTA | 6 PSL.

Jaunujų stygininkų sėkmė Rygoje

VII tarptautinis Augusto Dombrovskio konkursas

Živilė Ramoškaitė

Rygoje kas treji metai vyksta Augusto Dombrovskio tarptautinis konkursas. Jame gali dalyvauti jauni smuikininkai, altininkai ir violončelininkai, gimę ne anksčiau kaip 1990-ųjų lapkričio 28 dieną. Konkurą organizuoja Rygos savivaldybė, Kultūros įstaigų asociacija ir Augusto Dombrovskio muzikos mokykla. Šioje mokykloje lapkričio 28 – gruodžio 2 d. vyko jau VII tarptautinis konkursas. Jame dalyvavo apie 50 jaunujų stygininkų iš Estijos, Latvijos, Lietuvos, taip pat Ukrainos, Rusijos, Azerbaidžiano, Čekijos, Vokietijos ir Suomijos. Didžiausią dalį sudarė Latvijos, Lietuvos ir Estijos atlikėjai. Beje, lietuviai šiame konkurse visuomet dalyvauja labai noriai, turime ne vieną ankstesnių konkursų prizininką ir nugalėtoją. Tačiau iki šiol dar nėra buvę, kad beveik visas pirmąsias vietas laimėtų Lietuvos stygininkai. Šiais metais net keturios iš penkių pirmųjų vietų paskirtos Lietuvos atstovams. Visi keturi konkurso nugalėtojai – Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos auklėtiniai, vieni dar tebesimokantys, kiti neseniai ją baigę. Tai IX klasės moksleivė smuikininkė Justina Marija Doerup, smuikininkas Bernardas Petrauskas, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos I kurso studentas, altininkė Ugnė Petrauskaitė, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos I kurso studentė ir XII klasės moksleivė violončelininkė Elena Daunytė. Penktasis pirmosios premijos laureatas – keturiolikmetis violon-

Bernardas Petrauskas

čelininkas iš Suomijos Jonathanas Roozemanas. Greta premijų buvo ir kitų apdovanojimų. Ypač džiugu, kad specialų prizą už privalomo latvių kompozitoriaus kūrinio interpretaciją, įsteigtą Latvijos kompozitorių sąjungos, laimėjo net trys lietuvių laureatai – J.M. Doerup, U. Petrauskaitė ir E. Daunytė. Pas mus nuolat dėjuojama, kad Lietuvos atlikėjai nemoka groti šiuolaikinės muzikos...

Vertinimo komisijos pirmininkė, Latvijos Jazepo Vytuolo (Jāzeps Vītols) muzikos akademijos styginių katedros vedėja profesorė Līgita Zemberga sakė nežinojusi, kad Lietuvoje – tiek talentingo jaunimo. Konkurą stebėję laureatų pedagogai – docentė Rusnė Mataitytė, profesorius Petras Radzevičius ir mokytojas Romanas Armonas – gyrė savo auklėtinius ir nuoširdžiai džiaugėsi jų sėkme. Pagarbiai atsiliepta ir apie konkurso žiuri, pa-

Elena Daunytė

brėžtas itin objektyvus vertinimas.

Kaip iš gabaus vaiko užauginti rimtą muzikantą, žino tik tie, kurie šį darbą atsidavę dirba. Tad šių jaunuolių sėkmė – tai ir jų pedagogų sėkmė. R. Armonas, įdėmiai klausęs violončelininkų, atkreipė dėmesį, kad po E. Daunytės II ir III turo pasirodymo komisijos nariai plojo. Pasak jo, lietuviai dėl nesuprantamų priežasčių geriausiai atsiskleidžia grodami ne namuose, o svetur. Kodėl taip atsitinka, pedagogas atsakyti negalėjo. Galbūt savi daugiau teisia, negu klausosi?

Šio konkurso reikalavimai yra aukšti, panašūs į kitų analogiškų konkursų. Po preliminarios pretendentų atrankos iš atsiųstų įrašų, jis vyksta trimis turais. I ir II ture konkursantai groja 20 minučių programą, o III – koncertą. Į finalą atrenkama ne daugiau kaip trys konkursantai iš kiekvienos amžiaus grupės (jaunesni nei 16 metų ir vyresni). Visus dalyvius

Justina Marija Doerup

išklausė ir vertino viena tarptautinės sudėties komisija. Šiais metais, greta pirmininkės prof. L. Zembergos, ją sudarė latvių muzikologė Rūta Paula, Štutgarto aukštosios muzikos mokyklos alto klasės profesorė, styginių instrumentų skyriaus vedėja Andra Dārziņa, Drezdeno K.M. Weberio aukštosios muzikos mokyklos profesorius Ramonas Jaffe ir smuikininkas Vilhelmas Čepinskis.

Visi Lietuvos laureatai yra jau vienaip ar kitaip pasižymėję ir dalyvavę kituose konkursuose. Jauniausia iš visų J.M. Doerup – Balio Dvariono dviejų konkursų laureatė. Šiais metais ji laimėjo pirmą vietą Klai-pėdos jaunujų talentų festivalyje-konkurse. Ji yra M. Rostropovičiaus fondo stipendininkė.

B. Petrauskas pirmąsias vietas laimėjo B. Dvariono, Jono Urbos ir Raimundo Katiliaus konkursuose. U. Petrauskaitė yra B. Dvariono, R. Katiliaus konkursų laurea-

Ugnė Petrauskaitė

tė, taip pat įvairių kitų renginių prizininkė. E. Daunytė laimėjo *Grand Prix* tarptautiniuose konkursuose „Citta di Barletta“ ir „Olimpo Musicale“. 2010 m. ji tapo 13 tarptautinio R. Matzo stygininkų konkurso Kroatijoje antros premijos ir specialaus prizo laureate. Visi jaunuoliai yra koncertavę su Lietuvos muzikos mokyklų ir kitais orkestrais.

Baigiamasis VII tarptautinio A. Dombrovskio konkurso laureatų koncertas tapo tikru Lietuvos stygininkų triumfu. Jie su Latvijos nacionaliniu simfoniniu orkestru atliko III ture grotą koncertą: J.M. Doerup – J. Haydno Koncertą G-dur, B. Petrauskas – M. Brucho Koncertą g-moll. Altininkė U. Petrauskaitė grojo F.A. Hoffmeisterio Koncertą D-dur, o violončelininkė E. Daunytė – P. Čaikovskio Variacijas rokoko tema.

Palinkėkime jauniems stygininkams toliau brandinti savąjį talentą.

Italijos suvienijimo metinėms

Nacionalinio simfoninio orkestro koncertas

Gedmintė Samsonaitė

Jau tapo įprasta šeštadienio vakaro koncertus Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje siėti su simfonine muzika. Gruodžio 10 d. koncertavo Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras su Modestu Pitrėnu priešaky, solisto vaidmuo patikėtas akordeonistui Raimondui Sviackevičiui.

Koncertas buvo skirtas Italijos Respublikos suvienijimo 150 metų jubiliejui. Šios šalies suvienijimo judėjimas, prasidėjęs po Vienos Kongreso (1815 m.), tęsėsi ne vieną dešimtmetį, oficialiai Italija paskelbta viena valstybe 1861 m., nors suvienijimas baigtas 1871-aisiais. Taigi koncertas buvo skirtas paminėti tokiai istorine prasme įdomiai progai.

Koncerto programa patraukė dėmesį: Carloso Chávezo Simfonia Nr. 2 (*Sinfonia India*), Ottorino Respighi Simfoninė poema „Romos pinijos“, Astoro Piazzollos

Koncertas bandonijai, kameriniam orkestrui ir mušamiesiems „Aconcagua“ ir Artūro Maskato „Tango“ simfoniniam orkestrui. C. Chávezas (1899–1978) – meksikietis, O. Respighi (1879–1936) – italas, A. Piazzolla (1921–1992) – argentinietis, A. Maskats (g. 1957) – latvis... Ar Italijoje gyvena tik vienas geras kompozitorius, kurio kūrybos būtų įdomu paklausti koncerte? Juk jau nuo seniausių laikų originalių ir vertų dėmesio italų kompozitorių yra ne vienas – Mario Castelnuovo-Tedesco, Aldo Finzi ir daugybė kitų.

Na, tiek jau to, skambėjo ne itin dažnai Lietuvos koncertų salėse atliekami kūriniai, jie ganėtinai neblogai derėjo tarpusavyje, todėl skūstis pačiu programos turiniu nederėtų. Iš tiesų – neblogas sumanymas, galėtume per Lietuvos sukaktims skirtus koncertus klausytis Dmitrijaus Šostakovičiaus, Paulo Hindemitho ir Krzysztofo Pendereckio. Tiesa, manau, liktų daugybė nepatenkintųjų.

Raimondas Sviackevičius ir Modestas Pitrėnas

Koncertas pradėtas C. Chávezo simfonia „Indija“ (1936 m.). Reikėtų atkreipti dėmesį, kad kūrinys visai nesusijęs su šia šalimi. Kompozitorius persmelkęs savo kūrybą ne indų, bet indėnų folkloro elementais. Visa ši žodinė painiava – Kris-

tupo Kolumbo kaltė. Ši C. Chávezo simfonia – vienas žinomiausių kompozitoriaus kūrinių, kuriame autorius panaudojo *Yaqui* genties, gyvenusios šiaurinėje Meksikoje, mušamuosius instrumentus. Dėl to mušamųjų instrumentų vaidmuo

šiam kūrinyje labai svarbus savitai spalvai, nuotakai atskleisti. Orkestras pasistengė – kūrinys skambėjo gyvybingai ir spalvingai, gal tik keletą kartų mušamųjų partija šiek

NUKELTA | 3 PSL.

Ne tik apie Stanislavskio premiją

Pokalbis su kompozitoriumi Faustu Latėnu

Fausto Latėno pristatyti nereikia. Tad, praleidę iškilmingą įžangą, tiesiog pasikalbėkime, pasidžiaukime laimėjimais, pasidomėkime naujomis pareigomis ir jų įtaka kūrybos procesui. Kada dar, jei ne dabar, artėjant šv. Kalėdoms, rasime geresnę progą aptarti praėjusius metus ir artimiausius planus.

Kaip sutikote žinią, kad Jums buvo skirta tarptautinė Konstantino Stanislavskio premija už indėlį į teatro meno raidą?

Nesitikėjau, nes iki šiol ši premija buvo teikiama tik aktoriams, scenografams ir režisieriams. Nominacija už muzikos reikšmę spektakliuose buvo paskelbta pirmą kartą, tad tapau tarsi ledlaužiu, atvėrusiu kelią kitiems kompozitoriams. Žiuri sudarė solidūs teatro srities žmonės, atsidavę savo profesijai, todėl žinau – premiją gavau už nuopelnus, o ne už simpatijas. Šiame etape ji man profesiskai iš tikrųjų labai reikšminga.

Kodėl teikiant premiją buvo išskirta Jūsų muzika režisierių Eimunto Nekrošiaus ir Rimo Tumino spektakliuose?

Apdovanojimas buvo skirtas ne už konkretų spektaklį, o už indėlį į teatrą apskritai. Išskirti šie režisieriai, nes E. Nekrošiaus ir R. Tumino spektakliai yra unikalus pasaulinio teatro reiškinyis ir beveik visuose juose skamba mano muzika. Man tiesiog pasisekė, kad galėjau dalyvauti tame teatre, kurį sukūrė šie režisieriai. Dažniausiai teatro muzika yra taikomojo pobūdžio, kaip savarankiškas reiškinyss neegzistuoja. Tačiau kaip Nino Ro-

tos muzika gali gyventi ir be Federico Fellini filmų, taip ir mano muzika yra gyva, nors kai kurie spektakliai jau seniai mirę. Viskas priklauso nuo to, ką tau pačiam reikia tavo darbas. Jeigu daug metų pasirinktoje srityje sistemingai darbuojiesi, tai su Dievo pagalba ir įvyksta kažkas reikšmingo.

Ar lapkričio 29 d. dalyvavote vyksiamame apdovanojimų teikime?

Taip. Kaip ir pridera tokio lygio ceremonijoms, ji vyko vienoje iškilmingiausių tam skirtų vietų – Maskvos viešbutyje „Ritz-Carlton“, prie pat Kremliaus. Grojo Ermitažo solistų kamerinis orkestras, koncertavo Didžiojo teatro artistai, vyko laureatų pristatymas, buvo visko, ko reikia solidžiai šventei.

Kokią reikšmę apdovanojimai Jums turi apskritai?

Kai esi jaunas, apdovanojimai labai svarbūs formuojant tavo kūrybinį ir profesinį įvaizdį. Apdovanojimas suteikia pergalės džiaugsmą ir paskatina toliau dirbti. Vėliau, kai žinai, ką darai, įvertinimai reikalingi patvirtinti, kad eini teisingu keliu ir kad tavo darbai svarbūs ne tik Lietuvos mastu. Yra kūrėjų, kurie sako, kad jiems apdovanojimai visiškai nesvarbūs, kad jie – aukščiau premijų. Bet reikėtų nepamiršti paskatinti kiekvieną kūrėją, kuris yra neabejotinai padaręs ką nors reikšminga. Kartais reikia prisiversti jį mylėti, net jeigu kuria tau svetimu stiliumi ir yra kuo nors nepriimtinas. Menininkas – vaikas iš prigimties, o vaikui pagyrimas visada malonus.

Tačiau ilgainiui tampi išrankesnis pagyrimams?

Ilgainiui, nors ir keista, atsiranda daugiau abejonių dėl to, ką da-

teikęs koncertų salėms. Solo partiją akordeonu atlikęs R. Sviackevičius grojo emocionaliai ir virtuosiškai, orkestras savo darbą atliko taip pat labai gerai.

Artūro Maskato „Tango“ simfoniniam orkestrui (2002 m.) atliktas iškart po Piazzollos koncerto. Šįsyk akordeonas skambėjo ne kaip solo instrumentas, o kaip orkestro dalis. Šis „Tango“, nors parašytas dvidešimčia metų vėliau, daug tradiciškesnis nei Piazzollos kūrinys. Orkestras kūrinį atliko labai užsidegęs, emocionaliai, todėl „Tango“ suskambo tikrai puikiai.

Koncerte atlikti kūriniai nėra itin būdingi repertuarui, bent jau Lietuvos koncertų salėse. A. Piazzollos kūrinius pastaraisiais metais noriai skambina ir vokalinės, ir instrumentinės muzikos atlikėjai, tačiau kitų kompozitorių pavardės programose randamos nedažnai, todėl koncerte nebuvo laiko nuobodžiauti. Vis dėlto būtų gražu, jei programa būtų suderinta su progą, o ne reikalinga progą „prikabinta“ prie koncerto.

Faustas Latėnas

rai. Pasimeti tarp teigiamų ir neigiamų recenzijų, blogų ir gerų spektaklių, gerų ir blogų vertinimų. Supranti, kad negali kliautis vien savo patirtimi, todėl svarbu patikrinti, ar tavo idėjos teisingos, kreipiantis į autoritetus, o ne šiaip į bendrakeleivius ar atsitiktinius žmones. Būdamas jaunesnis šimtu procentų tiki tuo, ką darai, o premijuoti reikia jau vien už tai, kad esi (*juokiasi*). Jaunystė tam ir yra, kad būtų tiesi, veržli, neverstu susimąstyti, ir tik vėliau pradėti galvoti, ar tai yra kam nors reikalinga.

Ši premija turėjo išsklaidyti Jūsų abejones?

Priėmęs premiją savo kalboje pasakiau, kad pradėti dusti nuo aplinkos ir nuo kūrybinio darbo rutinos: repeticijų, važinėjimų pirmyn ir atgal, pašnėkusių, dalyvavimų svarstymuose. Kai žiemą žuvims trūksta deguonies, jos žiopčioja ir bando iškilti prie eketės. Taip atsitinka ir kuriančiam žmogui, – jei trūksta oro, smegenų darbas tampa neproduktyvus. Taigi šią premiją vertinu kaip savotišką deguonies dozę, nes dabar galiu lengviau mąstyti ir realizuoti ankstesnius sumanymus.

Daugelį metų kūrybą derinate su administracine veikla, o nuo ateinančių metų pradėsite eiti Lietuvos kultūros atašė Rusijoje pareigas. Ar šios sritys papildoma viena kitą, ar dėl to kaip tik pradeda trūkti deguonies kūrybai?

Kiekvienas esame individualus, vieni pasirenka vienokią, kiti kitokią veiklą. Kai studijavau, negalėjau pragyventi iš stipendijos, todėl teko mokytis moksleivius harmonijos ir solfedžio. Kartais taip ir norėjosi duoti per pakaušį: na, kaip galima nesusprasti elementarių dalykų? Turi jiems aiškinti ir aiškinti, pakyla spaudimas, o rėkti negalima (*juokiasi*). Kur kas daugiau kūrybos man teikia teatro vadovo, o ne dėstytojo ar mokytojo darbas. Pavydžiu tikriems kompozitoriams, kurie atsikelia šeštą valandą ryto ir sėda ra-

šyti opusus. Jiems nereikia papildomos motyvacijos – socialinės, vaizdinės, garsinės, gyvenimo situacijų, – jie tiesiog rašo, ir už tai aš juos myliu ir vertinu.

Užsiminėte apie materialinius sunkumus. Yra sakoma, kad nepritekliai išlaisvina fantaziją, o kaip Jus asmeniškai palietė ekonominė krizė?

Sudėtingas klausimas. Kiek siekia mano atmintis, mes visada gyvenome krizėje. Žiūrint plačiau, per šimtą metų Lietuvoje nekrizinių laikotarpių buvo gal tik 15 metų, o visa kita: carinės Rusijos priespauda, sunkūs pirmieji iškovotos nepriklausomybės metai, vėliau – stalinizmas, hitlerizmas, chruščiovizmas, brežnevizmas, andropovizmas, vėl atkurta nepriklausomybė, Rusijos krizė, pasaulio ekonominė krizė. Prisimenu, kaip 1991–1992 m. teatre nebuvo už ką net nusipirkti spausdinimo popieriaus, taupydami išsukinėdavome lemputes, panašių situacijų buvo ir dabar. Tokiais atvejais apima neviltis, kuri nebūtinai skatina kūrybą.

Man yra lengviau, nes turiu užsąskymų, bet yra aukščiausio lygio grafikų, tapytojų, muzikų, kurie jų negauna. Neįsivaizduoju, kaip jie verčiasi, su kokia psichologine įtampa turi gyventi ir kaip dar sugeba kažką kurti. Norisi, kad valstybė suvoktų, jog kūrybinis darbas neturi būti apkraunamas mokesčiais. Amoralu PVM objektu paversti tai, kas yra ne valstybės, ne jos finansų ir ne vyriausybės vadovų prerogatyva, o aukštesnių dvasinių jėgų nuopelnas. Bet žmonės vis tiek dirba, nes anksčiau ar vėliau bus atlyginta, tik nebūtinai materialiai.

Gal galima į situaciją pažvelgti su juodu humoru ir teigti, kad krizė mums tampa norma? Sako, kad šuo ir kariamas pripranta, gal tai lietuviams būdingas mentaliteto bruožas?

Taip, galima pasakyti, kad krizė mums yra normali būseną. Tokiai

mažai tautai kaip mes būti gyvybingai ir kūrybingai yra labai sunku. Man patiko pasakymas, kad lietuviai emigruoja ne dėl materialinių priežasčių, o dėl to, kad nori būti žmonėmis. Kad galėtų savo mintimis būti laisvi ir kad jų nebeniekinėtų valdžia, darbdavys ar kritikai.

Grįžkime prie kūrybos. Kaip jaučiatės artėjant Vilniaus mažojo teatro premjerai „Motina (Vasa Železnova)“?

Tai yra pirmas didelis jauno režisieriaus Kirilo Glušajevo darbas, reikėtų jo ir klausti. Mano uždavinys buvo apgaubti spektaklį muzika, kuri padėtų jam ir artistams perteikti sudėtingą Maksimo Gorkio pjesės medžiagą. Kaip ir kiekvienam spektakliui, turėjau savus tikslus, bet man svarbiau savo dalyvavimu padėti kitiems sukurti teatro šventę. Reikia, kad skambesys būtų naudingas šiam spektakliui, štai tiek.

Ar nesijaudinate laukdamas publikos reakcijos?

Gerokai labiau jaudinuosi kurdamas Panevėžio lėlių vežimo teatrui daineles apie zuikių mokyklą. Noriu, kad vaikučiams būtų smagu, kad jie suprastų daineles ir tai nebūtų primityvu. O dideliuose spektakliuose, tokiuose kaip „Motina“, muzika yra tik pagalbinė.

Ar koncentruojatės vien į teatrinę muziką, o galbūt sulauksime ir nesceninio kūrinio premjeros?

Pastaruoju metu galvoju apie muziką ir rašau ją neadresuodamas kam nors konkrečiai. Vienu atveju tai gali virsti koncertiniu kūrinium, kitu – gali būti pritaikoma spektakliuose ar kine. Vyksta nuolatinė smegenų improvizacija, kai aplinkos skambėjimas, matomi vaizdai yra užfiksuojami garsais. Grynoji koncertinė kūryba yra prabanga, ir turi būti bankininkas, kad galėtum ją kurti. Bet ar tada atsiras kūrybai reikalingo tikro skausmo arba džiaugsmo?

Dabar sau tokios prabangos leisti negalite?

Negaliu, nes kūdikis dar išsiose. Turiu minčių, kurias reikėtų realizuoti. Juk visi kompozitoriai apibendrina kūrybinį kelią sukurdami savąjį *Requiem*.

Ar dar ne per anksti?

Jau kelinti metai galvoje sukasi mintis apie kiek kitokį *Requiem* – *Requiem buffa*, kuriame būtų kartu ir skausmo ir džiaugsmo. Bet, matyt, dar ne laikas skubėti – tegu tos mintys dar susiguldo. Jei norės materializuotis – pasibels, kaip prieš gimimą beldžiasi kūdikis.

Ačiū už pokalbį.

KALBĖJOSI
NERDINGA LETULĖ

Apie socialinius ir kultūrinius skaudulius

Pokalbis su aktoriais Ainiu Storpirščiu ir Marium Repšiu prieš dramos „Išvarymas“ premjerą

Gruodžio 22, 23 d. Lietuvos nacionalinis dramos teatras pristatys paskutinę šių metų premjerą. Mariaus Ivaškevičiaus dramą „Išvarymas“ režisuoja Oskaras Koršunovas, scenografiją kuria Gintaras Makarevičius, kostiumus – Agnė Jagelavičiūtė, muziką kūrė ir parinko Saulius Prūsaitis. Tarp trijų dešimčių spektaklyje dalyvaujančių įvairių kartų aktorių – Ainis Storpirštis ir Marius Repšys, vaidinantis vienus svarbiausių personažų – Beną ir Vandalą. Abu aktoriai baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją (kurso vadovas – Gintaras Varnas), abiem šis darbas – pirmasis su O. Koršunovu. Likus savaitei iki premjeros, jie pasidalijo mintimis apie spektaklio temas ir kūrybinį procesą.

Daiva Šabasevičienė: „Išvarmo“ komanda surinkta atsižvelgiant ne vien į aktorių talentus, bet ir jų gyvenimo patirtį. Kaip Tau sekasi tapatintis su Benu?

Ainis Storpirštis: Kiek žinau, dramaturgas Beną sulipdė iš kelių asmenų. Yra net tokia frazė: „Tu sulipdytas.“ Negaliu pasakyti apie save to paties – nesijaučiu sulipdytas. Kai kur sutinku su Benu, kai kur – visiškai ne. Kalbant metaforiškai, galvoji, kad kelias veda į pietryčius, o cini į šiaurės vakarus. „Išvarymas“ – tarytum kino pjesė: kapota, ryškių vaizdinių. Iki šiol aš nesu vaidinęs tokiame spektaklyje ir nelabai moku tai daryti. Bet iki premjeros dar liko laiko.

D. Š.: Kaip Tu supranti tapatybės problemą, apie kurią nemažai buvo kalbama per pirmąsias repeticijas?

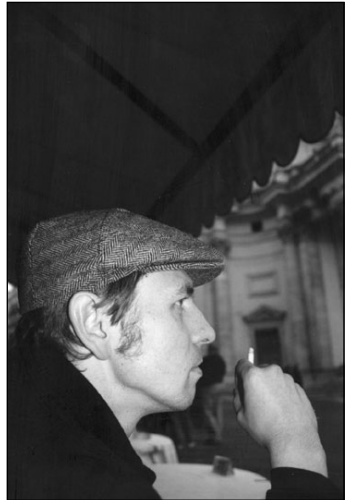
A. S.: Nesuprantu, kaip galima prarasti tapatumą. Beje, „Išvarymas“ tai ir pasako. Žmogus negali tapti kitu žmogumi. Mane erzina tai, kas erzina, man patinka tai, kas patinka. Negali būti kitaip. Kad ir kaip žmogus keistųsi, šitai yra būtent to žmogaus kaita.

D. Š.: Kaip suvoki „dokumentinį“ aktoriaus egzistavimą, apie kurį pastaruoju metu daug kalbama ir kuris svarbus šiame spektaklyje?

A. S.: Dabar sąmoningai siekiama to „čia ir dabar“, kas, mano galva, yra mistika. Juk aišku, kad „čia ir dabar“, negali būti „ten ir tada“. Tačiau kartais nedaug kas priklauso nuo tavo savijautos; svarbiau tai, koks esi dabar.

D. Š.: Ką Tau reiškia emigracija? Jau pirmoje repeticijoje garsiai pasakei: „Niekada nepaliksiu Lietuvos“.

A. S.: Emigracijos problema daugeliui žmonių labai skauda, bet man ji nesuprantama. Aš – tikintis žmogus. Jeigu aš čia atsiradau, vadinasi, čia ir esu reikalingas. Būna piligriminių kelionių, kuriose žmonės ieško savęs. Bet jeigu žmonės važiuoja

Marius Ivaškevičius

dėl asmeninės naudos ar patogumo – aš negaliu to suprasti.

D. Š.: Esi vaidinęs ir klasikinių veikalų pastatymuose, ir šiuolaikinėse pjesėse. Kuo skiriasi Mariaus Ivaškevičiaus „Išvarymas“?

A. S.: Mariaus pjesė – ypač autentiška. Man tai labai patinka, yra tikros istorijos, tu jomis nė truputį neabejoji. Kodėl tokie geri Vasiliaus Šukšino apsakymai? Jie yra tikri. Jis nieko nesugalvojo, jis tik užrašė. Mariaus Ivaškevičiaus pjesė yra aktuali. Dramaturgas išvažiavo į Londoną, pamatė, kas vyksta, susidarė savo požiūrį į tai, atidavė savo laiką, jėgas, patirtį ir parodė mums, kaip gali būti. Ir tai yra autentiška.

D. Š.: Kokias užduotis Tau iškėlė režisierius?

A. S.: Turbūt keisčiausia užduotis, kokią esu girdėjęs: „Viską reikia daryti talentingai“. O dar keisčiau, kad ir stengiesi taip daryti. Svarbu ir įdomu prisiliesti prie Oskaro Koršunovo mokyklos. Jo mokymas, jo įžvalgos, kaip jis interpretuoja medžiagą, kaip jaučia mintį, mizansceną, – visa tai įstrigs mano galvoje, nors ir ne vien baltomis spalvomis liks nutapyta. Mažas prisilietimas prie to jau atvėrė kitų galimybių pasaulį: kiek svarbu fizinis teatras šalia psichologinio? Kiek jis turi galios? Kiek turi galios vaizdas? Labai įdomu dirbti su Koršunovu, nors jis yra kitos kartos, kitokios estetikos režisierius. Galbūt šis susitikimas su Koršunovu mane dar keiserius metus ragins eiti į priekį.

D. Š.: Kaip derini savo darbą su antrininku Vytautu Anužiu? Kas judu sieja – jaunesnįjį ir vyresnįjį Beną?

A. S.: Pagarba. Galiu su juo ramiai, pagarbiai šnekėti. Jeigu aš klausiu, man visada atsakoma, jeigu siūlau, visada pasišnekama, priimama.

D. Š.: Šiame spektaklyje turi įtaigių scenų su Mariumi Repšiu. Ar skiriasi Tavo partnerystė su bendrakursiais ir kitais spektaklio aktoriais?

A. S.: Be abejo, skiriasi. Dirbda-

mas su bendrakursiais nejausti jokio fizinio diskomforto, ši riba yra išnaukinta.

D. Š.: Kažkada sakei, kad esi dėkingas Algirdui Latėnui už tai, kad pasiūlė etatą Jaunimo teatre. Bet atsisakei, norėdamas išlikti laisvas. Ar nesunku lakstyti po skirtingus teatrus, šokti, dainuoti?..

A. S.: Tiesiog negaliu vaidinti, kai kažkas verčia. O turėdamas etatą privalėčiau tai daryti. Šią būseną galėčiau sulyginti su emigracija. Nuo sovietų žmonės bėgo į Ameriką, kitas šalis... Ir kas yra šios – lietuvių – žemės didvyriai? Būtent tie, kurie pasiliko. Dabar kitokie didvyriai – kad ir sunkiai gyvenantys, mirštantys varge, yra tie žmonės, kurie lieka čia. Jeigu nori išvažiuoti, važiuok, tik nesakyk nieko blogo apie tuos, kurie liko čia. Jie liko tam, kad čia būtų Lietuvos žemė. O kad nuo Juodosios jūros ji susitraukė iki riešuto dydžio šioje planetoje, tai reiškia, kad kadaise esam pridarė daug blogo, kad yra mums už ką atgailauti. Ir atgailaujam už tai. Atgailauja tie, kurie lieka savo tėvynėje. Tokia imperija spaudė, tiek čia karų pradžio, bet mes neišnykom, vadinasi, tai padeda. Netikiu jokia tautos išnykimą skelbiančia statistika.

Ainis Storpirštis

D. Š.: Vandalas – dramaturgiškai labai paslankus, gyvas personažas. Ar kuriant jį tau padėjo tai, kad esi geras kovos menų žinovas?

Marius Repšys: Mano gyvenime įvyko stebuklas: buvau nusprendęs bent pusmetį nerepetuoti naujų vaidmenų, atsiduoti šeimai, trijų mėnesių dukrelei. Bet važiuojant paimti jos gimimo liudijimo man paskambino iš teatro ir pakvietė į aktorių atranką. Jeigu ne Oskaras Koršunovas, vargu ar būčiau sutikęs. Viskas vyko labai greitai: atranka truko vos tris minutes, man reikėjo tik dailininką „po velnių“ pasiūsti, ir buvau pakviestas į pjesės skaitymą. Pirmą kartą pjesę skaitė patys autoriai. Man labai patiko. Jau tada pagalvojau, kad norėčiau vaidinti Vandalą. Kine paprastai vaidinu vienodus personažus, o tai man jau pradeda įgrįsti. Bet teatre

Marius Repšys

aštrūs vaidmenys viliojo nuo seno. Vaikystėje, paauglystėje mano aplinkoje netrūko tokių tipažų. Manau, kad rimtą dramą gali vaidinti labiau subrendę aktoriai, kol esi jaunas, gali ir pakvailioti.

Kovos menai kadaise man buvo gyvenime svarbiausia. Iki 23 metų aš tik tą ir veikiau, tai buvo mano gyvenimo būdas. Bet Dievas kažkaip stebuklingai mane atvedė į teatrą: vienas treneris pakvietė į operą „Skrajojantis Olandas“. Tai buvo pirmasis „užsikabinimas“. Dar besimokydamas kūno kultūros specia-

M. R.: Niekada negalvoju, kad grosiu fortepijonu. Bet išmokau. Man buvo pavydu, kad visi grupėje ir šoka, ir dainuoja, o aš nemoku nieko. Nusipirkau pianiną ir po šešias valandas grodavau. Teatras patraukė, ir nebūtinai į gerą pusę. Dabar aš į viską žiūriu paprasčiau. Nes jeigu teatre į viską žiūrėti rimtai, nieko gero nebus. Teatre kartais pamatai gyvenimą, ir gyvent ne taip įdomu pasirodo. Net ir juoktis kartais negali, nes teatre jau šimtą kartų esi tai matęs. Gerai, kai teatre gali daryti, ką nori. Dabar aš taip ir jaučiuosi, nors iš teatro ir negaliu išgyventi. Dirbu papildomus darbus, nes būna mėnesių, kai už vaidmenis gauni tik šimtą litų.

D. Š.: Kuo Tau svarbi pjesė „Išvarymas“?

M. R.: Man ji labai patinka. Emigracijos problemos ryškiai neįjaučiu, gal dėl to, kad su ja nesusidūriau. Skaudžiausiai pjesėje man skamba būtent Vandalo tema, paskiau – Edžio: savęs atradimo, savęs realizavimo tema. Jisai „šuniu“ dirba, ir gerai. Kam nors tai atrodo purvinas darbas, bet kas čia tokio? Žmogui daugiau juk nereikia.

Šioje pjesėje labai daug temų, labai daug personažų. Daug kas pastebi, kad medžiaga panaši į kino scenarijų, ir aš visiškai su tuo sutinku. Oskaras rado gerą sprendimą – scenas montuoti kaip komiksus. Kaip Juozas Miltinis sakė: „Teatre galima pastatyti viską.“ O „Išvarymas“ – ne tik gera pjesė, joje smagu ir vaidinti. Aktoriai labai tiki režisieriumi, visi nori dirbti, galvą guldo už šį spektaklį. Man tai labai patinka.

D. Š.: Ką Tu manai apie emigraciją?

M. R.: Aš apie tai negalvoju, emigruoti nežadu. O emigruojančiam juk negali pasakyti, kad jis neteisis. Jeigu jam Lietuvoje blogai, o man gerai, tai mes vienas kito ir nesuprantam. Vilnius – mano miestas. Kai kas sako: „Čia blogai gyventi“. O ką jie padarė, kad būtų gera? Žmogus turi kurti gyvenimą, o ne bėgti nuo jo. Man Lietuvoje labai gera gyventi. Gal kur nors kitur būtų dar geriau, bet Lietuvoje – super gerai.

D. Š.: Kas, Tavo nuomone, yra aktorius?

M. R.: Psichinis lignonis. Žmogus, reikalaujantis sau daug dėmesio. Egocentrikas. Jeigu jaunas žmogus kompanijoje reikalauja dėmesio tik sau, panašu, kad jis bus aktorius. Tai ne visai subrendęs žmogus.

D. Š.: O kas tuomet yra teatras?

M. R.: Teatras nėra pastatas, jis yra ore. Tai tam tikra atmosfera. Tai ypač gerai jaučiu repetuojant „Išvarymą“.

PARENGĖ DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

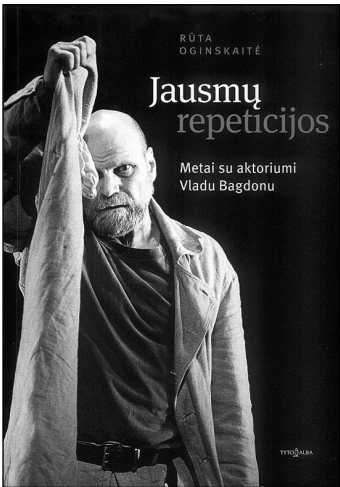
Vlado Bagdono kūrybinio gyvenimo smulkmenos

Rūtos Oginskaitės knyga „Jausmų repeticijos. Metai su aktoriumi Vladu Bagdonu“

Milda Brukštutė

Jau trečius metus iš eilės leidžiamos Rūtos Oginskaitės knygos apie ryškius Lietuvos meno atstovus. 2009 m. pasirodė knyga apie Vytautą Kernagį „Nes nežinojau, kad tu nežinai“, 2010 m. – apie dokumentininką Robertą Verbą „Nuo pradžios pasaulio“, o praėjusią savaitę buvo pristatyta knyga, skirta aktoriumi Vladui Bagdonui „Jausmų repeticijos. Metai su aktoriumi Vladu Bagdonu“. Ši knyga, palyginti su prieš tai buvusiomis, džiugina tuo, kad aprašomoji asmenybė, laimė, dar tebėra gyva ir sveika. Galbūt dėl to pakitusi ir knygos struktūra – joje nebeaptiksime amžininkų prisiminimų – R. Oginskaitė visą informaciją traukia iš savo atminties bei paties V. Bagdono lūpų. Atrodo, kad šikart autorė nekėlė sau užduoties visapusiškai atskleisti aprašomąją asmenybę, o norėjo suteikti sau ir skaitytojams galimybę tiesiog kurį laiką pabūti kartu su ja.

Klausimų ir atsakymų žanru knyga „Jausmų repeticijos“ panaši į maždaug prieš metus tos pačios „Tyto alba“ leidyklos išleistą teatrologės Daivos Šabasevičienės knygą „Ieškant teatro“ apie aktorių, režisierių Valentina Masalskį, bet klausimų pobūdis labai skiriasi: R. Oginskaitės užduodami klausimai (dažniau tai būna ilgi komentarai be klausukų) konkretūs ir detalūs (pvz., „Pasaulinė premjera – 2001 metų kovo 2-ąją, lietingą dieną. Bet stiprus lietus, rašiusiųjų pastebėjimu, neatbaidė žiūrovų. Venecijos bienalės atidarymas“), D. Šabasevi-

čienės – filosofiški ir abstraktūs (pvz., „Spektaklio tema – kas tai?“). Taip V. Masalskį galėjome mėginti pažinti per jo požiūrį į vieną ar kitą reiškinių, per tam tikrą jo filosofiją, o prie V. Bagdono galime prisiliesti per tam tikrus jo gyvenimo įvykius, konkrečius prisiminimus.

Prisiminimų knygoms labai svarbi detalė yra jų apipavidalinimas – jos tiesiog turi būti malonios paliesiti. Tą puikiai atliko knygos dizaineris Tomas Mrazauskas: tiksliausia būtų pasakyti, kad knyga yra subtiliai graži. Ją neatsibosta vartyti daugybę kartų, kaip kad neatsibosta vis sugrįžti į malonius prisiminimus. Čia nėra nieko rėkiančio – pagrindinės spalvos juoda ir balta, o šalia raidžių bei nuotraukų nebijoma paklikti tuščios erdvės paraštėse, lyg vietos fantazijai.

Kai knyga gimsta iš dviejų žmonių pokalbių, subjektyvumas neišvengiamas – laimė, šį kartą niekas jo vengti ir nebando, tad jis atrodo

labai natūraliai. Kaip knygos pabaigoje pabrėžia pati autorė, „ši knyga – joks vadovėlis. Ir net ne kūrybinės biografijos studija. Ne kokios nors sukaktys ją paskatino, o nostalgija. Artisto ilgesys.“ Nesunku pastebėti, kad autorė labai gerai išmano visus V. Bagdono kūrybinius etapus, kartkartėmis prie jo pasakojimo pridėda vieną ar kitą smulkmeną, abstrakčiam prisiminimui suteikdama konkretumo. Todėl kartais šie pokalbiai primena žaidimą „kas prisimins smulkiau“. Skaitant retkarčiais ne tiek svarbu, kas ką pasakė, svarbiau kalbančiojo atkuriamą nuotaiką, kuri visuose prisiminimuose panaši – nostalgiška. Veikiausiai tokios knygos labiausiai džiugina tuos, kurie taip pat gyveno tuo laiku, tie, kurių atmintis beskaitytant pradeda veikti ta pačia kryptimi ir kartkartėmis leidžia mintyse pridėti šį bei tą ir nuo savęs.

Lyginant „Jausmų repeticijas“ su kitomis menininkų prisiminimų knygomis, žavi šios knygos forma, kuri tam tikra prasme griauena vientiso, chronologinio laiko principą, itin dažną šiam žanrui. „Jausmų repeticijos“, kaip ir priimtina, prasideda nuo aktoriaus vaikystės. Tačiau tolesniuose knygos puslapiuose viskas labai gyvai susipina, taip suteikiant prisiminimams ne tiek baigtinumo, kiek amžinumo aspektą. Tokiam padrikai vientisam laikui vaizduoti itin dėkingas teatro žanras. Taip apie Otelo vaidmenį ir jo kūrimą galima kalbėti kad ir knygos pabaigoje, nes juk Bagdonas ruošiasi rytoj jį vaidinti... O apie Mokytoją iš spektaklio „Sudie, idio-

tai“ perskaitėme knygos viduryje, nors šiuo metu tai ir paskutinis aktoriaus sukurtas vaidmuo lietuvių teatre. Tad kiekvienas skyrius tampa kiek netikėtas – kaskart nežinai, kokios temos sulauksi.

Vienas pagrindinių knygos variklių – esamojo laiko pojūtis fiksuojant net ir pačius smulkiausius aktoriaus veiksmus: gastrolės, repeticijos, vaidinimai ciliiniuose spektakliuose ar net paprasčiausias peršalimas, kai tenka važiuoti į Kauną vaidinti Zorbą sloguojant. Tai leidžia skaitytojui prisiliesti prie aktoriaus kaip paprasto, gyvo žmogaus ir, sekant jo dienas vieną po kitos, įsijausti į jo gyvenimo ritmą. Gaila, kad šis ritmas sukuriamas daugiau per buitį, kad ir į stuburo traumą gilinantis daugiau nei į kuriamą vaidmenį. Buitis (nors ir supoetinta) egzistuoja visoje knygoje, ne tik aprašant esamąsias dienas. Kalbant apie viską, kai to visko labai daug, tarytum užgriebiama tik daugybė paviršių, taip atspindint ne tiek menininko kūrybos, kiek jo sėkmingos karjeros istoriją.

Išorinių įvykių akcentavimas jaučiamas jau pačiuose skirsnų pavadinimuose, primenančiuose herojinius romanus, kuriuose pirmiausia turėdavo būti daug veiksmo (pvz., „Skirsnis, kuriame Bagdonas, pakludamas neįtikėtinam pareigos jausmui, nepaiso varvančios nosies ir sugrįžta į rugiuose prie bedugnės“). Tokie smulkų įvykių suherojinimai, nors ir kalbama apie didelio masto artistą, skamba gana komiškai. Kartais atrodo, kad kalbama apie mažą vaiką, o ne apie di-

dį (ir jau suaugusį!) artistą, arba kad knygos skaitytojai turėtų būti vaitai. Toks stilius šiek tiek išmuša iš vėžių, juo labiau kad paties V. Bagdono gana paprasti pasakojimai, atsiduriantys po komiškais pavadinimais, su tokiu stiliumi ne itin susiję. Autorės ir jos aprašomo menininko santykis lieka nelabai aiškus.

Nors ir juntamas didelis R. Oginskaitės susižavėjimas aktoriumi, manyti, kad ji blaiviai vertina situaciją ir nėra linkusi žavėtis kiekvienu V. Bagdono sukurtu vaidmeniu. Čia drąsiai kalbama apie tai, jog ne visi spektakliai, kuriuose atsidūrė V. Bagdonas, buvo šedevrai. Tačiau tuomet atrodo netikslu ir nereikalinga vieniems ir kitiems vaidmenims skirti panašų knygos puslapių skaičių visur išlaikant tą patį lengvą toną. Nors ir rašoma, kad ryškiausi vaidmenys, be abejonės, sukurti bendradarbiaujant su Eimuntu Nekrošiumi, bene labiau išryškėja režisieriaus Andrejaus Žoldako portretas (kartu lyg ir aišku kodėl – nes repetuojama su juo buvo kaip tik rašant knygą ir įspūdžiai apie jį, be abejonės, buvo gyvesni). Gal tokį pasirinkimą nieko neiškirti diktuoja pats knygos žanras, kurį galima nusakyti pačia pavadinimo antrašte „Metai su aktoriumi Vladu Bagdonu“ – t. y. aktoriaus kūrybinis (apie asmeninį čia tik užsimenama) gyvenimas nieko ne tik neištrinant, bet ir nesumenkinant, nes juk kiekviena smulkmena tam tikru metu atrodo svarbi. Šioje knygoje iš jų ir siūloma skaitytojui susidaryti bendrą itin gerbiamo aktoriaus Vlado Bagdono portretą.

Kronika

Indijos klasikinio meno festivalis „Sur Sadhana“

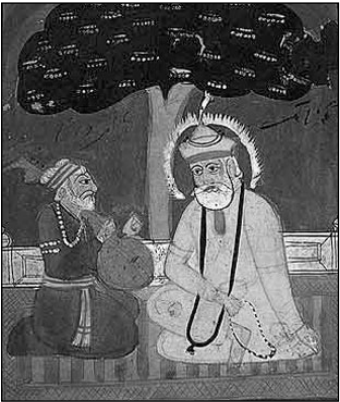
Gruodžio 2–3 d. Vilniaus universiteto teatro salėje vyko „Sur Sadhana“ – Indijos klasikinio meno festivalis. Festivalio pavadinimas reiškia atsidavimą arba tarnystę garsui. Reginys nestokojo geros nuotaikos, susikaupimo. Atėjęs į salę iškart galėjai pajusti tikrą indiską kvapą ir skonį. Kvėpėjo sandalu, rožių žiedais nubarstyta scena nuteikė meditatyviai. Universiteto teatro salė puikiai tiko rytietiško stiliaus kompozicijoms. Sėdimos vietos buvo greitai užpildytos, vėluojantiems teko sėstis ant žemės, tiestis savo kilimėlius, kas labai tiko prie bendros nuotaikos.

Klasikinė indų muzika vadinama *Bharatiya Shastriya Sangeet*. Ji reprezentuojama vokalinėmis, instrumentinėmis bei šokio formomis. Visas tris jungia *Sur* – harmonija ir *Taal* – ritmas. Festivalis prasidėjo klasikinėmis indų šokio kompozicijomis, jas interpretavo mūsų šo-

kėjos. Irina Kušelevič su Rajyashree Ramesh šokio akademijos grupe ir Inesa Stankevičienė atliko *Bharata Natyam* stiliaus šokius. Šiuos šokius senovėje sukūręs dievas Brahma, kad žmonės galėtų pasilinksmiti. Šokiai pasižymėjo grakštumu, bet kartu ir fizine jėga, greiti, tikslūs judesiai derėjo su minkštais, plastiškais, o visą šokį vainikavo pantomima. *Bharata Natyam* šokiuose yra visi klasikinio šokio elementai: *mudras* – rankų pozicija, *abhinaya* – veido išraiška ir *padams* – pėdų judesiai. I. Kušelevič yra profesionali šio stiliaus šokėja, žinomos mokytojos ir choreografės R. Ramesh mokinė. I. Stankevičienė nuo mažens domisi indų kultūra.

Kathak bei *Odissi* stiliaus šokio kompozicijas atliko Kristina Luna. Pirmą kartą apsilankiusi Indijoje 1998 m., ji pasinėrė į šios šalies kultūrą, Agroje mokėsi hindi kalbos. Šokiai *Kathak* (žodis reiškia istorijos pasakotoją) pasižymėjo subtiliu jausmų perteikimu, tiksliais ritmiskais judesiais, pritariant tablos muzikai. Kitas klasikinio Indijos šokio stilius *Odissi* kilęs iš Orisos valsti-

jos rytinėje Indijos pakrantėje. Jo formos pasižymi dailumu, lyriškumu, gilius išgyvenimus išreiškiančiu turiniu ir paprastumu. Atlikėja atrodė labai trapi ir organiška, šokiais perteikė tyrą meilę, jautrumą.

Antrasis festivalio vakaras buvo skirtas Šiaurės Indijos klasikinei muzikai. Jame atliktos *ragos* bei *Tabla lahara* (*lahara* – sudrumstas vandens paviršius, banga). Žodis *raga* turi daug skirtingų reikšmių, iš kurių svarbiausios yra „spalva“, „atpalvis“, „meilė“, „aistra“, „liūde-

sys“, „melodija“. Indų muzikinėje estetikoje šia sąvoka žymimos įvairios emocinės nuotaikos, perteikiančios skirtingus melodingų garsų atspalvius. Išskiriamos 7 pagrindinės ragos, o kiekvienoje jų – po penkias ragini.

Tarsi įžanga į šios muzikos pasaulį nuskambėjo vakaro *raga*, ją atliko Indrė Jurgelevičiūtė, pritardama sau kanklėmis, bei Rytis Kamičaitis su tabla. Nors mergina dar tik pradeda mokytis dainuoti *Dhrupad* stiliumi, jos balsas maloniai nuteikė klausymui.

Koncerto svečias Sandipas Bhattacharya (tabla) yra gerai žinomas Indijos muzikantas. Jo muzikos stilius pasižymi kiekvieno atskiro tono kokybe ir aiškiai išreikšta ritminių kombinacijų nuotaika. Visos jo atliktos ragos skirtingai išreiškia jausmus. Prieš atlikdamas vieną ar kitą kompozicinį motyvą tabla, muzikantas pirmiausia išdainuodavo jį balsu. Atrodė, kad kiekvieną „bol“ (ritminį skiemenį) atlikėjas paverstė gyvu, kupinu džiaugsmo. Tabla yra senovės persų instrumentas, atkeliavęs į Indiją XII a. su musulmo-

nais. Tablos ritmai yra klasifikuojami į lėtus – *Vilambit*, vidutinius – *Madhya*, ir greitus – *Drut*. Atlikėjas grojo išradingai, pateikdamas visus trijų tipų ritmo pavyzdžius ir vis atirasdamas kažką naują, atvesdamas klausytoją į netikėtų kupiną pasaulį.

Koncerte dalyvavo ir Sergejus Ancupovas (sarodas). Jis yra profesionalus atlikėjas, jau 30 metų analizuojantis Indijos muzikos ir filosofijos esmę, žymiausio Indijos sarodisto virtuozo Ustado Amjado Ali Khano mokiny. S. Bhattacharya ir S. Ancupovas žaidė tablos ir sarodo tonais, papildydami vienas kitą ir taip sukurdami atpalaiduojančią atmosferą.

Sitarą prakalbinio Anatolijus Lomonosovas, grojimo šiuo instrumentu pradininkas Lietuvoje. Muzikantas nuo 1981 m. atlieka Šiaurės Indijos (Hindustano) muziką. Jo improvizacijos sitara buvo plačios melodinės linijos, su įvairiais dinaminiais kontrastais.

SILVIJA VOSYLIŪTĖ

Savojo laiko ir tradicijos liudytojai

Atkelta iš 1 psl.

XX a. pradžioje. Vėlyvojo renesanso ir ankstyvojo baroko Vilniaus auksakalystę atspindi grupė liturginių taurių, sukurtų XVII a. I ketvirtyje, iš kurių ypač išsiskiria unikalus Trakų kašteliono Jurgio Radvilos evangelikų reformatų bažnyčiai dovanotas indas. Didelę grupę sudaro ankstyvojo baroko taurės su šešiakampe pėda, tokią Vilniaus meistrai itin mėgo. Viena šių taurių iš Naujojo Daugėlišio bažnyčios pažymėta Vilniaus miesto kontroliniu ženklu – Gedimino stulpais. Tai ypač retas dirbiny, turint omenyje, kad šiuo XVI a. pabaigoje – XVII a. naudotu, pirmu ju tikrai žinomu Vilniaus miesto ženklų pažymėtų kūrinių išlikę vos keletas. Ši taurė yra vienintelis Lietuvoje esantis Gedimino stulpais paženklintas dirbiny.

Gedimino stulpais ženklintas ir išskirtinis, ypatingo dėmesio vertas parodos eksponatas, vienintelis atkeliavęs iš svečios šalies, – Krokuvos dominikonams priklausantis Šventojo Kryžiaus relikvijorius, kurį 1637 m. nukalė Vilniaus auksakalys Hornas Rentelis, o užsakė LDK unitų metropolitas Rapolas Korsakas Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Vladislovo IV Vazos ir Cecilijos Renatos sutuoktuvių proga. Šis relikvijorius yra išlaikęs savo tiesioginę paskirtį, tebe-naudojamas liturgijoje, todėl nuo 2012 m. vasario mėnesio, prasidėjus gavėnios laikotarpiui, kai ypatingai gerbiamas šventasis kryžiaus medis, jis grįžta į Krokuvos vienuolyną. Šis iš tiesų karališkas dirbiny išsiskiria savo išvaizda. Alegorinė moters, sėdinčios ant erelio, figūra liaunomis rankomis laiko didžiulį vainiką, kurio centre, Šventosios Romos imperijos erelio krūtinėje, yra Šventojo Kryžiaus relikvija. Dar

šešiolikos šventųjų relikvijos išrikiuotos aplinkui puošniu vainiku. Relikvijoriaus šonuose – išpūdingos karališkosios poros globėjų Šv. Vladislovo ir Šv. Cecilijos figūros, o viršūnę vainikuoja angelų nešama Habsburgų karūna.

XVIII a. Vilniaus auksakalių dirbinius žymėjęs įkalas pasikeičia – juo tampa miesto herbas šv. Kristoforas. Deja, ir šiuo ženklu pažymėtų kūrinių negausu. Parodoje jam atstovauja trys kuklios auksakalio Jono Jurgio Lamprechto Vilniaus katedrai sukurtos taurės su užsakovo – Vilniaus katedros kapitulos – herbas.

Kodėl tiek mažai vilnietišių dirbinių turi ženklus, nusakancius jų kilmę, tyrėjai dar tebelaužo galvas. Labiausiai įtikinantis atsakymas – miesto valdžios ir auksakalių cecho statutų reikalavimas darbams naudoti pakankamai aukštos prabos sidabrą, ką ir turėjo garantuoti miesto įkalas, buvo sunkiai įvykdomas dėl nuolatinių negandų veikiamos, smunkančios ekonominės krašto situacijos. Auksakaliai dažnai dirbo iš užsakovo medžiagos – lydė senus sidabrinčius reikmenis ir net sudegintų liturginių drabužių sidabrą, įmaišydavo kitų metalų, siekdami išgauti reikiamą medžiagos kiekį.

Nenuostabu, kad gausiausiai parodoje atspindima baroko epocha, sužydingi puošniais vešlios augalijos reljefais, iš gėlių kyšančiomis angelų galvutėmis, tarp kurių įkomponuoti ir Kristaus kančios simboliai, Bažnyčios tėvų figūros, pamaldūs šventieji.

XVIII a. pastebimos kelios tipologinės Vilniuje sukurtų monstrancijų, ažūrinių relikvijorių, Komunijos bei taurių grupės. Išsiskiria žymių Vilniaus auksakalių Jono Frydricho Šemniko ir Jono Lario

Hornas Rentelis. Šventojo Kryžiaus relikvijorius. Pėdos fragmentas su Vilniaus kontroliniu ženklu Gedimino stulpais ir auksakalio inicialais. Vilnius. 1637 m. A. Baltėno nuotr.

kūriniai, galima apibrėžti jų dirbtuvės būdingų tipų ir formų repertuarą. Šiai epochai taip pat labai būdingi ir gausiai gaminami paveikslų aptaisai. Parodoje galima pamatyti nuostabiai gražų Rykantų bažnyčios Dievo Motinos paveikslo aptaisą, kuris tarsi tikras mūsų akyse įvykęs stebuklas suspindo nuvalius jį dengusių bronzinių dažų sluoksnį. Atrodo, kad auksakalys savo plaktuku lyg švelniu tapytojo teptuku išraitė angelų garbanas ir debesų sukurius.

Paskutinio XVIII a. ketvirčio sakralinės auksakalystės dirbiniai jau pranašauja bendrą Vilniaus auksakalystės nuosmukį. Bažnyčių zakristijose daugėja žalvarinių daiktų, sudėtinga kalstymo ir puncavimo technika praranda preciziją. Tebetėsiamos Vilniuje įsitvirtinusio vėlyvojo baroko tradicijos, o Euro-

poje įsiviešpatauja klasicizmas. Tiesa, pavyko rasti ir klasicizmo grynuolį – tai meistriškai nukalta monstrancija iš Rūdninkų bažnyčios, stebinanti stiliaus švarumu, atlikimo profesionalumu ir meniniu auksakalio skoniu.

XIX ir XX amžiai atneša naujus gamybos metodus, mechaninius įrankius, naujas medžiagas, naujus auksavimo ir sidabravimo būdus. Atsiranda daug bažnytinių reikmenų dirbtuvių. Dirbinių gausa ir įvairovė ypač išsiskiria Mykolo Neviadomskio dirbtuvė. Jos dirbinių tikrai galima atrasti beveik visose ne tik Vilniaus, bet ir kitų vyskupijų bažnyčiose.

Vilniaus auksakalystės istorija pasakoja ne tik šio amato, meno, meistrystės istoriją, bet taip pat moko teologijos, nes kiekvienas liturginis indas kuriamas kaip Švento-

sios istorijos pasakojimas ir Bažnyčios tradicijos aiškinimas, o gausūs fundatorių ir donatorių įrašai monstrancijų, taurių, relikvijorių pėdose – tarsi nedideli krašto istorijos pėdsakai, liudijantys įvairių laikų diduomenės pasaulėžiūrą, pamaldumą, kartais net fiksuojantys jų gyvenimo įvykius.

Norėčiau pasidžiaugti, kad visi parodos eksponatai perėjo per kruopščias parodos partnerio – Lietuvos nacionalinio muziejaus – restauratorių rankas, buvo nuvalyti, sutvirtinti. Tai ypač svarbu tiems dirbiniams, kurie grįžta į bažnyčias toliau tarnauti liturgijoje.

Paroda veikia iki 2012 m. gruodžio 1 d. Bažnytinio paveldo muziejus (Šv. Mykolo g. 9, Vilnius) Dirba antradienį–šeštadienį 11–18 val.

Dvasingumo paieškos

Parodai „Jurga Ivanauskaitė (1961–2007). Sankryžos“ pasibaigus

Kristina Stančienė

Rašytojos atminimui skirtoje parodoje ji pristatyta kaip dailininkė. Atskleista iki šiol mažiau žinota jos kūrybos dalis, tikriau – nupiešti, nupiešti žodžiai, mintys, patirtys. Ši sąsaja stipri ne tik dėl to, kad ne vieną menininkės romaną iliustruoja jos pačios sukurti paveikslai. Jurgos Ivanauskaitės herojai, kelionių įspūdžiai, Rytų religijų patirtis čia tiesiog rado dar vieną pavidalą, labiau apčiuopiamą nei tekstuose.

Literatūroje, visuomeniniame gyvenime Jurga Ivanauskaitė neabejotinai buvo tikra milžinė – ryški, savita Rytų dvasingumo ir žmogiškų dramų liudytoja. Dailėje – jausminga, kartais kiek sentimentali pasakotoja. Ten (knygose) tarpsta tikras jausmų, išgyvenimų, emocijų baro-

Ekspozicijos fragmentas

kas, čia (dailėje) – dominuoja romantinė, dekoratyvi egzotika, daugeliui menkai pažįstamų religinių doktrinų atspindžiai. Tačiau tai turi savą logiką – matyt, menininkei menkai terūpėjo kokie nors „izmai“. Greičiausiai ji, nepaisant spe-

cifinio vaizdavimo – kruopščiai nupieštų, nutapytų detalių žaismo, – buvo ir savotiška conceptualistė. Spalvingos mandalos, tarsi antikiniuose frizuose besitęsiančios mistinių figūrų virtinės liudija susitelkimą į kūrybos procesą, atliekamą

veiksmą. Gal todėl Ivanauskaitės dailės kūriniai, nors suprantami ir priimtini anaipol ne visiems, palieka įspūdį stipria, aiškiai juntama energija.

Šiandien gali pasirodyti įdomūs keli rašytojos dailės kūrybos palikimo aspektai. Pirmas – vėlesnė, brandžioji Ivanauskaitės kūryba, kurioje dominuoja religiniai motyvai, sudėtingi, sumišę ezoteriniai vaizdiniai, yra tikrų tikriausi mirties, tikriau, smerties giedojimai („Giesmės apie smertį“ – įspūdinga kompozitoriaus Antano Kučinsko oratorija, interpretuojanti senąsias laidotuvių giesmes). Erodo ir mirties Tanato žaismas ženklina daugelį jos literatūrinių veikalų. Mirties erotinį aspektą seniai pastebėjo kritikai – štai romaną „Ragana ir lietus“ jie dažnai apibūdina kaip kūniškos meilės ir

mirties susitapatinimą. Tačiau tai ne iš romantizmo paveldėta tradicija, apdainuojanti irimą, nykimą, besigėrinti jo poetika, o greičiau noras pranešti, kad šiapus ir anapus yra lygiavertės kategorijos, kaip ir amžina būtis bei laikinumas.

Antra – Ivanauskaitės kūriniuose ryškus angažuotas dvasingumas, religinių doktrinų apmąstymai atrodo tarsi replika visai šiuolaikinei kultūros sampratai. Meno istorikas Jeanas Clairas yra rašęs, kad lotynų kalbos veiksmas *colere* turėjęs dvi pirmines reikšmes: „(i)dirbti“ ir „apgyventi“. Vis dėlto ne kultūra, o kultas suteikė žmonėms galimybę apgyventi pasaulį. Kultūra – tai tik nuokrypis nuo kulto, silpstanti jo išraiška. Šiandien kultūrą suvokiame

NUKELTA | 7 psl.

Tylos estetika

Danutės Jonkaitytės paroda „Esu“ VDA galerijoje „Artifex“

Lijana Šatavičiūtė

Neseniai parodytą, apie konkrečios galerijos erdvę galvojant kurtą instaliaciją / koliažą „Esu“ (2011) būtų galima įvardyti kaip dailininės kūrybinio kelio apibendrinimą. Per baltą drobulę, užimančią visą galerijos sienos plotą, driekiasi horizontali ištisinė balta linija, kurdama nenutrūkstamos tėkmės, gyvenimo kelio įspūdį, vedanti žvilgsnį tolyn, skatinanti vidinę žiūrovo kontempliaciją. Taip įsivaizduotum tylą, susikauptimą, švarią erdvę, kurioje ryškėja trapūs metafizinio pasaulio kontūrai. Šis tariamai tuščias plotas reikalauja ištęsto stebėjimo, paliečia atminties kodus, perša menamos ateities nuojautą. Lygindama šį kūrinį su parodoje eksponuojamais anksčiau sukurtais ciklais, seki menininkės evoliuciją nuo ekspresyvaus išsiliejiimo iki tylaus kalbėjimo išgryninta struktūra – bal-

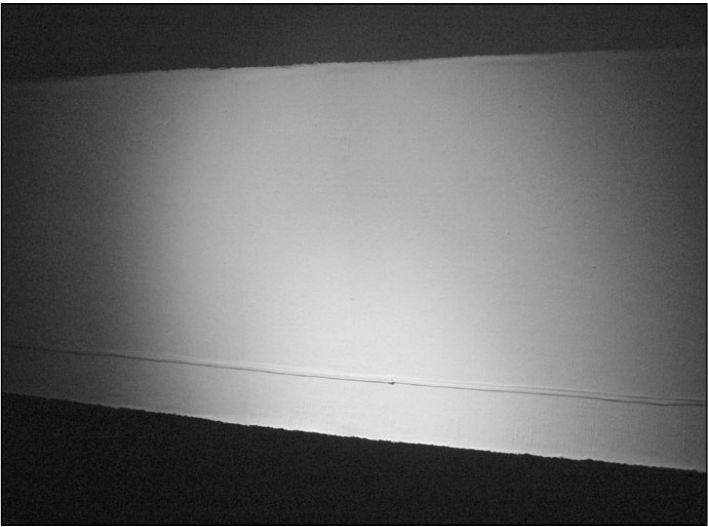
ta spalva, tuščia erdve, vienišos linijos trajektorija.

Dar didesnį skirtumą jauti prisiminusi kūrybos pradžią, kai dailininės stilius buvo grįstas ekspansyviu jausmų proveržiu, vidinio pasaulio įtampos perteikimu. D. Jonkaitytė priklauso tai vidurinei grafikų kartai (Danutė Gražienė, Elvyra Kai-riūkštytė, Birutė Stančikaitė, kiti), kuri su grupele vyresniųjų 8-ajame dešimtmetyje prisidėjo prie lietuvių grafikos modernėjimo, atmetusi iki tol vyravusią liaudišką stilizaciją, iškėlusį kūryboje asmeniškumo, jausminio prado, sudvasinto požiūrio į tikrovę svarbą. Ankstyvąją kūrybą ženklo labiau išplėtoti siužetai, asmeninės patirties ir istorinės bei kultūrinės atminties gvildenimas („Moterys“, 1978–1979; „Iš Vilniaus universiteto istorijos“, 1979).

Anot dailėtyrininkės Danutės Zovienės, ankstyvojo laikotarpio D. Jon-

kaitytės ekspresionizmas, palyginti su kitų lietuvių grafikų ekspresyvia raiška, išsiskyrė jausmo dramatiizmu (Danutė Jonkaitytė: juoda ir balta, *Dailė*, 2001, nr. 2, p. 51). Tokiais darbais sulaukta pirmo svaraus pripažinimo už Lietuvos ribų (1980 m. Pabaltijo grafikos trienalės Taline pagrindinis prizas). Vėliau dailinin-kė ne kartą buvo įvertinta tarptautiniu mastu. Ankstyviesiems ieškoji-mams parodoje atstovautų dinamiška ir kiek groteskiška „Vyro galva I–II“ (1983), taip pat susijusi su asmeni-niais potyriais, atskleidžianti dar vie-ną D. Jonkaitytės talento aspektą – būti ne tik susikaupusiai, analitiškai, bet ir ironiškai, kritiškai vertinan-čiai supančią aplinką.

Ilgainiui dailininkės kūryboje ryš-kėjo polinkis riboti judėjimą, emoci-jas, atpažįstamos tikrovės perteikimą, siekis pasikliauti keliais taupiais mo-tyvais ar jų užuominomis, gaubiamo-mis tamsių tonų skraistės. Išorinis ekspresyvumas tapo vidine ekspre-sija. Aklinai juoduose ar lengvai šviesėjančiuose litografijų fonuose bolavo viena kita detalė, skleidžian-ti vidinę nuotaiką ir psichologinę įtampą. Šių darbų įtaigą lemia ne tik motyvai, bet ir techniniai para-metrai, kurie leidžia pasiekti tamsos gylį arba subtiliai šviesėjančių tonų šydą. Tamsūs plotai, kontrastuojan-tys su šviesa išskirtais kompozicijų horizontais, iškalbingai užsimena apie pagrindinių būties priešybį – šviesos ir tamsos, pradžios ir pabai-gos, gyvybės ir mirties – sandūras. Iš šio ieškojimų laikotarpio parodoje iš-vydome keletą lietuvių grafikos kla-sika tapusio ciklo „Dviese“ (1989–1991) darbų, demonstruojančių tobulai įvaldytą litografijos techni-ką, gebėjimą niekuo neišsiskirian-čius aplinkos (arba abstrakčius) motyvus paversti žmogaus esybės

Danutė Jonkaitytė. Kūrinio „Esu“ fragmentas. 2011 m.

ženklais. Ciklą galima traktuoti kaip priešingų polių, vyro ir moters ben-drabūvio atskleidimą. Žiūrėdamas į litografijas nejauti kūrybinių kančių, pavykusio ar ne visai vykusio ban-dymo, mechaniško darbo proceso. Priešingose horizontalės pusėse iš-augusius smagalius jungia gulščios linijos – pamėgti dailininkės prasm-niai elementai.

Dvi per žiemą daigus išleidusios bulvės („Natiurmortas“, 1983) tam-pa poros jausmų ir tarpusavio san-tykių metafora, kai nelygūs objektų paviršiai ir styantys, išsikeroję dai-gai iškyla kaip nesuderinamų charak-terių personifikacija. Parodoje ekspo-nuojama litografija „Dviese IV“ (1991) pateko į Japonijoje išleistą pa-saulio estampų rinkinį „The Prints of the World“ (Kagawa, 1997) ir iki šiol yra vienas rimčiausių lietuvių grafi-kos tarptautinio pripažinimo faktų.

Dešimtojo dešimtmečio cikluose stiprėjo antiekspresinė nuostata, ro-danti dailininkės gebėjimą abstra-huoti vaizdus tostant nuo tikrovės perteikimo, sureikšminant medita-tyvinę kontempliaciją, vidinį atsivė-rimą. Ilgainiui patirtis, įgyta kuriant meistriškas litografijas, netenkino menininkės. Ji pasiekė tokią ribą, kai technikos valdymas atėmė nenuspė-jamo rezultato laukimo džiaugsmą. Norėjosi kažko daugiau – naujo, ne-patirto. Taip gimė „baltojo“ periodo darbai – koliažų ciklai, atlikti klo-

jant vieną ant kito pačios rankomis pagaminto popieriaus lakšto sluoks-nį, papildant juos litografiniu atspau-du. Parodoje buvo eksponuojami še-ši ciklo „Pojūtis“ (1999–2000) darbai. Jų fizinis apčiuopiamumas, realiai jaučiama materialinė substancija, kai medžiagą sušildo menininkės rankos, leidžia pajusti kūrinio radimosi pro-cesualumą. Žiūrovas gali žvilgsniu glostyti koliažų iškilumus ir įlinkius, justti popieriaus tekstūrą, žavėtis jo formos natūralumu. Kompozicijos dėmenys (forma, spalva, ritmas, mas-teliai) pasižymi rimtimi ir kone ritu-ališku iškilmingumu. „Pojūčių“ ori-ginalumas ir raiškos intensyvumas buvo pastebėtas Lietuvos ir užsienio kritikų – pelnę dailininkei 2000 m. tarptautinės Šrokuvos grafikos tric-nalės garbės apdovanojimą.

Objektyvizuota, išgryninta darbų struktūra, neimituojama tikrovė, kū-rinio kaip uždaros ir nepakartojamos realybės egzistavimas rodo dabarti-nę dailininkės orientaciją į abstrak-tesnę ir fundamentalesnę raišką, su-sijusią su amžinosiomis vertybėmis. Chaosui ir destruktivumui čia nėra vietos. „Pojūčių“ cikle ir paskutinia-me darbe „Esu“ vyraujanti baltuma liudija apie tai, kad D. Jonkaitytė tiki šviesių jėgų pergale. Tai reikštų, kad dailininkės kūryboje daugiau nebūs „juodų“ dienų?

Paroda veiks lapkričio 16 – gruodžio 17 d.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

kaip žmogaus kultą, kurį susikūrė-me, kai dievai nuo mūsų nutolo. Tai stabmeldystė, pagrįsta besai-kiu žmogaus garbinimu. Ivanaus-kaitės dvasingumo, vidinio gyven-i-mo paieškos – tarsi grįžimas prie pirminės kultūros sąvokos, tegul ir remiantis ne kuria nors viena tiesa, o marga tikėjimų, religinių doktri-nų mozaika.

Trečia – jei vis dėlto mėgintume įsivaizduoti Ivanauskaitės dailės kū-rinius kaip atskirą, su tekstais ne-susijusią sferą, ir ieškotume jai ana-logų, reikėtų atsisąžinti į lietuviškai meno terpei ne itin būdingus me-nininkus. Tai, pavyzdžiui, dekoraty-vus ir pasakiškas Kazys Šimonis, ki-tas mūsų laikų mistikas – simbolistas Vytautas Pečiukonis. Ir tegul rūstau-ja kritikai – žmonėms jų kūryba pa-tinka, traukia atpažįstami, kartu – paslaptingi, nežabotos fantazijos nu-spalvinti vaizdiniai. Ivanauskaitės dailė taip pat beveik išimtinai vien „figūrinė“, vizionieriška. Tik jos

„perskaitomumas“ yra klaidinantis – religinių simbolių, personažų sam-plaikos nesileidžia lengvai iššifruo-jamos. Iš čia kyla ir ketvirtasis J. Ivanauskaitės darbų įdomumas, savitumas – tai buvo menininkė, be-ne vienintelė pas mus taip giliai iš-maniusi Rytų kultūrą, religinę sa-vastį. Tai imponuoja šiais laikais, kai Rytai (medicina, fizinių žmogaus galių samprata, maisto kultūra) ta-po iki koktumo pritaikyta preke, kai imi suvokti, kad iš tikrųjų nieko apie Rytus nežinome, nors jais ir žavimės. Tuo tarpu Ivanauskaitė buvo bene nuosekliausia Lietuvoje spengleriš-ko Vakarų kultūros saulėlydžio „įvaizdintoja“. Menininkės žodžia-siant, ji nenorėjo apsiriboti „vie-nu vieninteliu, ankštu ir tvankiu kas-dienės tikrovės lygmeniu“. Kitas lygmuo kaip tik ir buvo rytietiškas dvasingumas.

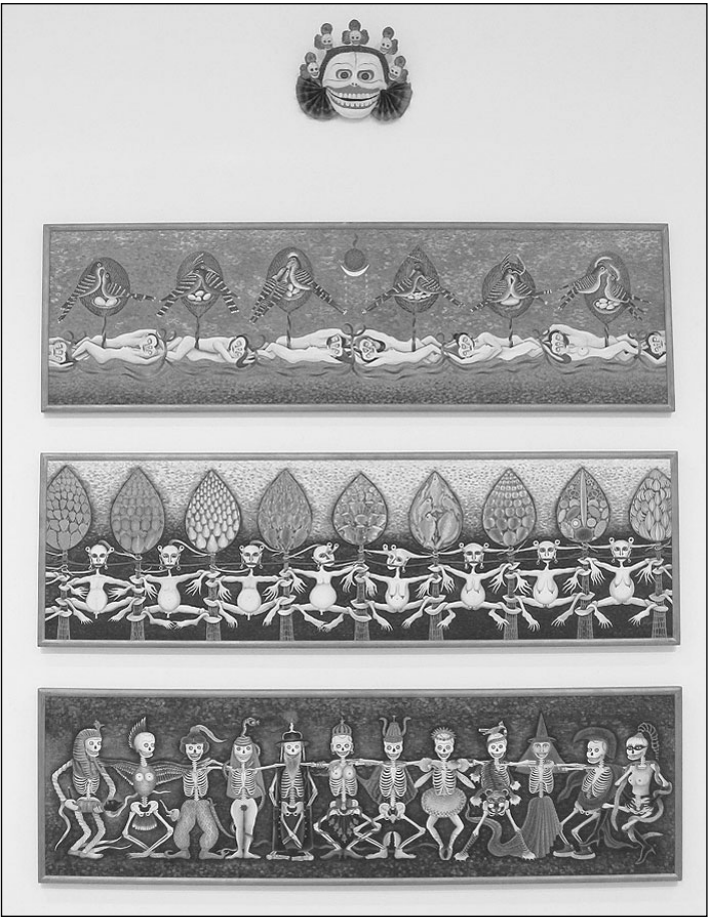
Penkta – nemažai Ivanauskaitės darbų (ypač vėlyvųjų) atrodo tarsi savotiški egzorcizmo seansai. Ypač tie, kuriuose baugina mirties, fizi-nio susidorojimo scenos, žmogaus ir žiaurių mistinių dievybių sandū-ra. Biblinis pasakojimas apie žydų

karalių Saulių, gyvenusį XI a. pr. Kr., liudija, kad į gilų liūdesį puo-lusį valdovą išgelbsti Dovydas, pui-kiai grojęs liutnia, muzikos garsais nuvijęs piktąją dvasią... Ivanauskai-tės darbuose dievai, demonai, dva-sios, kurioms suteikta fizinė forma, kūniškas pavidalas, paverčiami de-koratyviomis emblemomis, tad gal jie nustoja ir savo galių. Galbūt tai tik Rytų tradicijų neišmanančio eu-ropiečio sapaliojimas – tačiau jų energinis užtaisas liudija, kad jie at-sirado ne šiaip sau, ne tik kaip ba-nali „saviraiška“, bet ir kaip ritua-las, veiksmas, nukreiptas į individo ir pasaulio išorę, o kartu ir vidun, kaip nuolat troško pati menininkė.

Tad kas gi yra Jurgos Ivanauskai-tės dailės kūryba? Meno kūriniai, istorijos artefaktai, tam tikro laiko-tarpio ženklai? Ko gero, visa tai ir kiek daugiau – tai saviti rašytojos tekstų tęsiniai, leidžiantys mums ge-riau suprasti, ką reiškė būti Jurga.

Paroda vyko VDA „Titaniko“ parodų l a. salėje (Maironio g. 3, Vilnius)

Ekspozicijos fragmentas

Gero kino vakarai

[spūdžiai iš Tarptautinio Talino kino festivalio „Juodosios naktys“

Aistė Račaitytė

Ruduo – kino festivalių metas ne tik Lietuvoje. Žvarbaus vėjo gairiname Taline lapkričio pabaigoje reklaminių festivalio kompanija tarsi prieš Naujuosius gyventojams ir svečiams linkėjo „Happy PÖFF Days“ („Laimingo „Juodųjų naktų“ kino festivalio!“). Šiemet garsiai sugriaudę penkioliktasis festivalis sutapo su data, kai Talinas švenčia Europos kultūros sostinės metus. Baltijos šalių kino kultūros kontekste Talino kino festivalis yra bene svarbiausias regione. Nors ir jaunesnės už 16 ir 21 kartą vykusius „Kino pavasari“ ir Rygos „Arsenalą“, dydžiu ir reikšme „Juodosios naktys“ juos gerokai lenkia ir stoja į svarbiausių Europos kino renginių gretas.

Talino kino festivalis yra vienintelis toks kino renginys Estijoje, galbūt todėl, visus metus laukę, neišlepinti taliniečiai užpildo naujus daugiasalius ir dar sovietine nostalgija dvelkiančius kino teatrus. Festi-

„Paprastas gyvenimas“

jaunimo filmų festivaliai. Dvi pastutines „Juodųjų naktų“ dienas šiemet čia vyko kasmetinis Baltijos šalių kooprodukcijos forumas, kuriame buvo pristatyti ir keturi projektai iš Lietuvos. Tarp jų – Kęstutčio Drazdausko prodiusuojamas būsimas Mariaus Ivaškevičiaus pilno metražo filmas „Santa“. Festivalio uždarymo ceremonijoje už viso gyvenimo pasiekimus buvo įteikti apdovanojimai vienam svarbiausių islandų kino menininkų Fridrikui Thorui Fridrikssonui ir šiemetiniam Venecijos kino festivalio nugalėto-

apie paprasto gyvenimo stebuklus, apie nevaldomą laiko tėkmę ir apie senatvę, kai sulaukiama atpildo pagal tai, kaip gyventa.

Specialaus paminėjimo sulaukė lenkų juosta „*Roże*“ („Róža“). Išgarsėjęs filmu „Blogi namai“ (2009), režisierius Wojciechas Smarzowskiis naujame savo filme ir vėl prabyla apie dramatiškus Lenkijos istorijos vingius. Šį kartą veiksmas vyksta Mozūruose tik pasibaigus Antrajam pasauliniam karui. Šio krašto XX a. pirmosios pusės istoriją galima apibūdinti vienu žodžiu „tarp“. Tarp vokiškos ir lenkiškos tapatybės, tarp Hitlerio ir Raudonosios armijos, tarp siaubingos istorinės patirties ir naujo gyvenimo pamatų. Per karą tapusi našle, Ruža su dukra bando išgyventi nušaliame Mozūrijos kaime. Ji bėgėję prieš krašte siaučiančią prievartę. Vienintelė Ružos vilitis yra Tadeušas – buvęs „Armija Krajowa“ karys ir Varšuvos sukilimo dalyvis, Mozūruose besislapsstantis nuo naujos valdžios. Pamažu jis užima žuvusio moters vyro vietą. Tačiau Mozūrų orui dar dvelkiant paraku svajoti apie naują gyvenimą pavojinga. Smarzowskiis negaili žiaurių moterų prievartavimo scenų, atskleidžia nutylėtą istoriją. Marcinas Dorocińskiis ir Agata Kulesza nuostabiai suvaidino jaudinančią meilės istoriją.

Ypatingą vietą konkurse užėmė ir rumunų juosta „*Adalberto svajonės*“ („Visul lui Adalbert“). Už geriausią debiutą apdovanotas režisierius Gabrielis Achimas nėrė į sudėtingą šalies istorijos laikotarpį prieš pat Žlungant Sovietų Sąjungai. Vaizduojami 1986-ieji, kai rumunų visuomenė išgyveno du svarbius įvykius – Černobylio avariją ir Rumunijos nacionalinės rinktinės pergalę Europos futbolo čempionate. Deja, pastarasis įvykis valdžios požiūriu nepritiko ideologijai, be to, artėjo 65-osios Rumunijos komunistų partijos metinės, kurių niekas negalėjo užgožti, ir pasirengimas kurioms rimtai išjudino visą valdininkiją. Juodojo humoro kupinas filmas pasakoja vieną tų paradoksalių istorijų „iš *homo sovieticus* gyvenimo“. Konfliktas tarp to, kas vieša, ir to, kas slapta, kitaip tariant, tipiška sovietmečio žmogaus drama yra pagrindinis Gabrielio Achimo filmo variklis. Visa tai įkūnija pagrindinis personažas Julijus. Kino mėgėjas yra didelio fabriko darbo saugos skyriaus vadovas. Jį įpareigoja sukurti propagandinį filmą apie tai, kaip Ru-

munijos fabrikuose gera ir saugu dirbti. Deja, to nėra, kaip nėra ir Nicolae Ceausescu sukurto komunizmo rojaus. Todėl Julijus, kaip ir daugelis tylių rezistentų, bandęs viduje maištauti prieš socialistinio gyvenimo dresūrą, širdyje labiau džiaugiasi nacionalinės sporto komandos pergale.

Nostalgiską „Adalberto svajonės“ atmosferą kuria išskirtinis kūrinio formatas. Režisierius sakė nepaisęs prieštaringai nusiteikusių prodiuserių ir kovojęs už tai, kad konstruojant praėjusį laikotarpį būtų filmuojama VHS formatu. Nepertraukiama komiškų dialogų virtinė ir dažnai kiek groteskišku vaizdų koliažu režisierius kritikuoja ne tik praeities režimą, bet ir dabar jį idealizuojančius žmones. Viename interviu režisierius prisiminė savo pagyvenusį kaimyną, nuolat besiskundžiantį sunkia dabartimi. Achimas sako, kad sovietinė epocha prisimenama su nostalgija ne todėl, kad nebuvo bedarbystės ir kiekvienam priklausė mėnesio atostogos prie jūros, bet paprasčiausiai todėl, kad anie laikai tiems žmonėms primena jaunystę.

Tarp dvylikos Baltijos filmų konkurso dalyvių šiemet buvo ir trys lietuviški filmai bei Latvijai atstovavęs Audriaus Stonio „Raminas“. Manto Kvedaravičiaus „Barzakh“ kartu su vienos garsiausių latvių režisierių Lailos Pakalniņos dokumentiniu filmu „33 Kalėdų senelio gyvūnai“ („33 zveri Ziemassvetku vecitīm“) paskelbti geriausiais Baltijos šalių filmais.

Pakalniņos filmas – juodomis ir baltomis spalvomis piešiamas vie-

nišos Livijos portretas. Tačiau vieniše ją sunku pavadinti, nes bute ji gyvena kartu su 7 šunim, 6 katėm, 2 triušiais, 1 varna, balandžiu, šinšila, jūrų kiaulyte, 10 degu ir penkiomis žuvimis. Operatoriaus Uldžio Jancio darbas svarbus kuriant ne tik nuostabios estetikos kadrus, bet ir žmogiškumu trykštančios moters portretą. Kvedaravičiaus „Barzakh“ geriausiu filmu išrinko ir festivalio FIPRESCI žiuri. Turbūt tik šio festivalio konkursas gali būti toks stebėtinai įvairus: čia varžėsi Kvedaravičiaus ar Pakalniņos filmai ir nefestivalinei auditorijai skirtas Donato Ulvydo „Tadas Blinda“. Šis filmas sulaukė daug dėmesio, įdomu, kuo jis patraukė estų publiką: panašia mūsų šalių istorija ar viliojančia nuotykių filmo forma?

Baltijos šalių konkurse už geriausią operatoriaus darbą buvo apdovanotas filmo „Idiotas“ („Idioot“, rež. Reiner Sarnet) operatorius Martas Tanielis. Estai filmą šiemet pristatė „Oskarui“. Sąlygiškame kūrinio scenovaizdyje – viduramžių rūšiai ir prabangos daiktai, teatrališkas apšvietimas ir pasiklydę skirtingose epochose personažų drabužiai. Kičinis turinys pilko mūro skliautuose savaime kuria dramaturgiją, tačiau tai ilgainiui atsibosta ir norisi suprasti, kodėl ir kaip yra aktualizuojamas Dostojevskio kūrinys. Puikiai suvaldyta talentingos operatoriaus rankos eklektika keistai dera su siužeto psichologiniu realizmu. Deja, formos įmantrybės nepadėjo filmui tapti gera ekranizacija, nors meniniai operatoriaus nuopelnai tikrai verti paminėti.

Kronika

„Teatriukas“ kviečia sutikti Kalėdas „Pasakoje“

Kino teatre „Pasaka“ naują sezoną pradėjęs aktorių kolektyvas „Teatriukas“ gruodžio 18 d. kviečia į premjerą, kurioje pamatysime net tryliką Kalėdų senelių iš ledo šalies Islandijos, o gruodžio 26 d. – į koncertą visai šeimai. Apie šventines staigmenas kino teatre „Pasaka“ pasakoko „Teatriuko“ aktorė Dalia.

Kaip Jums kilo mintis pradėti sezoną ne dramos, o kino teatro erdvėje?

Esame labai kamerinis teatriukas, vaidiname tik vaikams ir šeimai, tad ir erdvė turėtų būti jauki, šilta, pritaikyta vaikams. Lankėmės „Pasakos“ seansuose kartu su savo vaikais ir nutarėme išbandyti šią erdvę „savo kailiu“. Džiaugiamės, kad dar daugiau žmonių atrado „Teatriuką“. Mes daug bendraujame su publika, improvizuojame. Koks atsis žiūrovas, toks ryt bus mūsų spektaklis...

Rengiate kalėdinę premjerą. Trumpei pristatykite spektaklį „Trylika senelių iš ledo šalies“.

Esame įsimylėję keistą šalį Islan-

diją. Joje lankėmės du kartus. Surinkome įdomios medžiagos, islandai turi daug sakinčių tautosakos, savitos literatūros ir originalių meno kūrėjų. Pasirodo, Islandijoje atcina ne vienas, o trylika Kalėdų senelių. Pagal šią medžiagą lietuvių poetė Ramutė Skučaitė sukūrė originalią pjesę. „Teatriuko“ trupėje tradiciškai vaidina trys aktoriai, bet pamatysite ir naujų veidų. Spektaklyje bus daug muzikos. Bus ir Kalėdų senelis, tiksliau, trylikas Brolis – Islandiškas trolis.

Islandija ir jos pasakos mums taip menkai pažįstamos...

Būtent! Ji labai panaši į Lietuvą savo mažumu, taip pat turi išskirtinę kalbą. Bet visiškai skiriasi savo gamta, klimatu.

Antrą Kalėdų dieną šeimas pakviesite į kalėdinį koncertą.

Į šventinį koncertą sudėjome nuotaikingiausias daineles iš spektaklių ir koncertų, sukurtų per tryliką metų. Aktoriai įtrauks į veiksmą visus žiūrovus – kartu darysime greičiausiai pasaulyje mankštą, kurioje cilėraštį, bandysime atsakyti į „išvirkščius“ klausimus.

„PASAKOS“ INF.

Kas verčia suktis teisingumo krumpliaračius

Krėsle prie televizoriaus

Sveikinu LNK žinias, žengusias didelį žingsnį Lietuvos televizijos informacijos istorijoje! Siužetas, kurį pamačiau gruodžio 8 d. vakaro (18.45) žinių laidoje, mane pritrenkė ir suteikė daug informacijos ne tik apie Lietuvos televizijas, bet ir apie žinių ištroškusius jos gyventojus. Juk tai jiems, t.y. mums, taip pasiaukojamai dirba televizijos minties gigantai. Gruodžio 8 d. jie net sugebėjo nusigauti ir vietą, kur bus naikinamos iš tokios Astos Valentaitės kadaise pavogtos vertybės – garsių mados namų ženklais pažymėti drabužėliai ir rankinės. LNK operatorius ir redaktorė ne tik kruopščiai parodė kiekvieną šio istorinio įvykio sudedamąją dalį – nuo daiktų (kartu su teismo vykdytojais) atvykimo į veiksmo vietą, bet ir dar žodžiais jį pakomentavo. Siužetas truko net kelias minutes.

Visi šalies gyventojai galėjo pamatyti, kaip minėtų daiktų etiketės (stambiu planu) sutikrinamos su lydraščiu, kaip tie daiktai įdedami į ekskavatoriaus kaušą, naikinami ir įvairiai smulkinami, kaip jų skiautelės ir dulkės galiausiai atsiduria atliekų maišuose. Pasirodo, ir Lietuvoje gali triumfuoti teisingumas! Vagišė nubasta! Nors jei atvirai, tai viso šio siužeto esmė gana apgailėtina: teisingumo ir žiniasklaidos krumpliaračiai sukosi vykdydami neaiškos damos kaprizą. Kas ta As-

ta Valentaitė? Internetė suradau, kad ji – buvusi modelis, buvusi žmona ir buvusi verslininkė. Niekaip nesuprantu, kodėl kažkokia „buvusi“ atsiduria žiniasklaidos dėmesio centre. Galiu įtarti, kad LNK ketinimai buvo labiau ambivalentiški: jie norėjo ne tik kartu su aukštąją madą ir Juozą Statkevičių garbinančiais tėvynainiais palydėti paskutinėn kelionėn būtinus prabangaus ir „elitinio“ gyvenimo atributus, bet kartu ir sukurti teigiamų emocijų tiems, kurie tų atributų nusipirkti neįstengia – parodyti jiems, kuo pavirsta prabangos spindesys. Tiksliau, jie simboliškai sumalė ir į šiukšlių maišus subėrė ir dalį Astos Valentaitės (gyvenimo).

Sekmadienį įsijungęs „Panoramą“ pagalvojau, kad ką nors supainiojau, nes LTV rodo „Duokim garo!“ – ekrane šoko tautišku žiponu vilkinti Prezidentė. Kaip supratau, tai buvo pagrindinė Lietuvos naujiena. Dar įdomesnių „žinių“ rytais paskelbia „Žinių radijas“ – naujie-nomis jas slebizuojantys skaitytojai vadina įvairių ministerijų spaudos pranešimus, ką tądien darys vienas ar kitas ministras. Manau, taip yra, nes esame Europos centras. Ir mums nė motais, kad svarbūs įvykiai vyksta kažkur Europos pakraščiuose – Vokietijoje, Italijoje ar Rusijoje.

Kas yra tikroji žurnalistika, pri-

„Naujasis pasaulis“

mins keli šios savaitės filmai. **LNK (18 d. 22.40)** parodys 2008 m. Rono Howardo filmą „*Frosta prieš Niksoną*“. Kūrėjai atsigręžė į 1977-uosius, kai minias televizijos žiūrovų prie televizorių ekranų sukviesdavo žurnalisto Davido Frosto pokalbiai su po Votergeito bylos atstatydinusiū JAV prezidentu Richardu Nixonu. Žiūrovai svarstė, ar Frostui pavyks priversti atsiprašyti žmogų, kuris buvo atsakingas už vieną didžiausių skandalų, sukrėtusių šalies viešąjį gyvenimą. Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Frankas Langella ir Michaelas Sheenas.

1978 m. gruzinų režisierės Lanos Gogoberidzės filmo „*Keletas interviu asmeniniais klausimais*“ (**LTV2, 21 d. 20.05**) herojė Sofiko (Sofiko Čiaureli) – taip pat žurnalistė. Ji

nuolat važinėja susitikti su moterimis, kurios rašė laiškus redakcijai prašydamos padėti. Reportažiškai nufilmuoti interviu sukuria autentiškų moterų portretų galeriją ir tiksliai perteikia laiką, net ir praėjus keliems dešimtmečiams po filmo sukūrimo. Bet kartu stebime ir pačios Sofiko dvejones, jos vaikystės prisiminimus (nors apie Stalino represijas kinas tuomet turėjo kalbėti užuominomis), šeimos gyvenimo problemas. Tai – feministinis filmas, nors toks kinas Sovietų Sąjungoje ir neegzistavo.

LNK kartu su programa atsiuntė dar vieną siurprizą – sekmadienį (**18 d. 11.50**) ši televizija anonsuoja „nuotykių filmą“, nepatikėsite, bet tai 135 minutes trunkantis mįslin-go kino filosofo Terrence'o Mali-

cko „*Naujasis pasaulis*“ (2005). Filmą apie pirmuosius Amerikos užkariautojus puritonus Malickas sugalvojo dar 8-ajame dešimtmetyje, bet sumanyką įgyvendino tik po dvidešimties metų.

Istorija, kurią pasakoja režisierius, jau ne kartą girdėta – ji nukelia į XVII a. pradžią ir pasakoja apie anglo avantiūristo Johno Smitho ir indėnų „princesės“ Pokahontos meilę. Iš tikrųjų tai filmas apie Senojo ir Naujojo pasaulių susitikimą. Tas susitikimas yra filmo centras, nes abu pasauliai nepasirengę atrasti vienas kito. Juo labiau suprasti.

Kaip ir dauguma režisieriaus filmų (beje, šiemet Kanų „Auksine palmės šakele“ apdovanotą jo „Gyvenimo medį“ dar rodo kino teatrą), „Naujasis pasaulis“ buvo vertintas prieštaringai. Neįsivaizduoju, kaip jis atrodys mažame ekrane ir dar laukiant sekmadienio pietų, bet dideliame ekrane filmas tiesiog užburia neįprasta laisve ir „išretintu“ laiku, kai kamera fiksuoja menkiausias žolės krustelėjimą ar saulės spindulio trajektoriją. Keistas filmas ir nelabai didaktiškas. Pagrindiniuose vaidmenyse pamatysite Coliną Farrellą, Q'orianką Kilcher, Christianą Bale'ą, Christopherį Plummerį.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Visai nekaltas malonumas

Nauji filmai – „Važiuk“

Živilė Pipinytė

Pirmasis Holivude kurtas dano Nicolaso Windingo Refno filmas „*Važiuk*“ („Drive“, JAV, 2011) – tikra jauno sinefilo giesmė gerokai primirštam 7-ojo ir 8-ojo dešimtmečių amerikiečių B klasės kinui. Ir ne tik jam – keliaudamas laiku atgal, Refnas priartėja net iki *film noir* mėgstamų didmiesčio džiunglių ir vienišių autsailerių, trokštančių teisingumo žiauriame gangsterių pasaulyje. Toks yra pagrindinis filmo veikėjas, kuris net titruose vadinamas Vairuotoju. Dieną jis dirba mechaniku dirbtuvėse ir filmuojasi automobilių triukų scenose. Naktį Vairuotojas tampa nuotykių ieškotoju – jis padeda nusikaltėliams, meistriškai kartu su jais pabėgdamas iš nusikaltimo vietos nuo persekiotojų policininkų. Ryanas Goslingas vaidina vienišų, tylenį, mažakalbį trisdešimtmetį ir sukuria įsimenanti, sudėtingą, bent jau neabejotinai dviprasmišką personažą. Iškart akivaizdu, kad Vairuotojo viduje slypi

paslaptis. Ji pradeda vertis pamažu, kai Vairuotojas pamato kaimynę – Airin (Carey Mulligan), kuri nuomojasi butą tame pačiame name. Moters vyras – kalėjime. Ir ji, ir aštuonmetis sūnus atsako į Vairuotojo dėmesį. Kai Vairuotojas kartu su jais, aišku, kaip jam stinga paprasto bendravimo, namų šilumos, pagaliau jausmų. Bet Airin vyras grįžta namo, ir Vairuotojo pasaulis ima griūti. Norėdamas padėti atsikratyti kalėjimo skolų, Vairuotojas sutinka padėti vyrui apiplėšti lombardą. Jie neįtaria, kad abu yra tik iš anksto suplanuoto žaidimo aukos. Supratęs buvęs apgautas, Vairuotojas žiauriai atkeršys gangsteriams. Bet pagrindinis keršto motyvas – mylimos moters ir jos sūnaus saugumas.

Siužetas paprastas. Panašių filmų, rodančių stiprių vyriškių kerštą, o pakeliui ir kruvinas prievartos scenas, kiekvienas nors kiek besidomintis amerikiečių kinu gali prisiminti dešimtis. Bet visus stereotipus Refnas stilizuoja taip, kad filmo turiniu tampa ne istorija, o jos pa-

sakojimo būdas. Tuo „Važiuk“ ir sužavi, todėl, matyt, Kanuose Refnas buvo apdovanotas prizų geriausia-m režisieriu.

Bet kuris sinefilas ras „Važiuk“ daug užuominų, aliuzijų – į Roderį Cormaną, Samą Peckinpah, Michaelą Manną, Walterį Hillą, Johną Woo ir, žinoma, į Stevą McQueną, kurį iškart prisimeni, kai ekrane pasirodo Goslingo Vairuotojas. Režisierius mėgaujasi prievartos persmelkta naktinio Los Andželo atmosfera. Jis kruopščiai kuria antrojo plano personažus, kurie atmosferą dar labiau sutirština – įsimena net epizodiniai veikėjai, o Vairuotojo vadybininką Šenoną ar du intrigą sumaniusius gangsterius Bryanas Cranstonas, Albertas Brooksas ir Ronas Perlmanas vaidina taip, kad už kiekvieno jų žvilgsnio ir replikos išskyla visas personažo gyvenimas, žinoma, anksčiau matytas taip pat kine.

Refnui patinka stambūs daiktų planai ar detalės, kurios išdidina-mos iki simbolio ar net metaforos: kuo daugiau pasitenkinimo Vairuo-

tojas patiria žudydamas, tuo gyvensnis atrodo skorpionas ant jo odinės striukės. Simboliška ir pati striukė, ir mašinos, kurias vairuoja jo savininkas. Ir kaukė, kurią užsideda Vairuotojas, žudydamas gangsterį. Ir, žinoma, greitis, kuris filme kar-tais atrodo somnambuliškas ir keistas. Refnas mėgsta žaisti laiku – pirmoji, dar prieš titrus rodoma apiplėšimo ir gaudynių scena – realaus laiko, bet daug filme ir netikėtų sulėtinimų, taip pat netikėtai pasibaigiančių beveik isterišku tempu. Tokia yra scena lifte, kai iš pradžių Vairuotojas aistringai bučiuoja mylimą moterį, o paskui tiesiog suknežina kartu su jais žemyn besileidžiantį žudiką.

Dar Refnas akivaizdžiai mėgsta nakties ir dienos kontrastus, nors „Važiuk“ spalvos atrodo šiek tiek išblukusios ir vaizdas labiau primena plačiakampiu objektivu nufilmuotus senus filmus. Tą jausmą sustiprina kelių dešimtmečių senumo populiarī muzika, kurios vairuodamas klausosi Goslingo herojus. Ji savaip lyriška ir sentimentali – bū-

tent toks yra Vairuotojas, bendraudamas su Airin.

Nakties ir dienos kontrastas filme antrina parabolėi, kurią pasitelkęs Refnas prabyla apie žmoguje tūnantį blogį ir su juo kovojantį gerį. Ta kova vyksta ir Vairuotojo viduje. Paradoksas, bet norėdamas likti ištikimas savo garbės kodeksui ir išsaugoti mylimosios gyvybę, jis žudo vis žiauriau ir tai jam suteikia vis daugiau pasitenkinimo. Parabolė gal akivaizdi ne visiems, bet tie, kurie norės sau pasiteisinti už žiūrint „Važiuk“ patirtą malonumą, ją tikrai pamatys.

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22

XX a. Lietuvos dailės ekspozicija

Paroda „Modernizacija“ (XX a. 7–8 dešimt-mečių Baltijos šalių menas, dizainas ir architektūra)

Paroda „Mūsų metamorfiškoji ateitis“ (dizainas, techninė estetika ir eksperimentinė architektūra Sovietų Sąjungoje 1960–1980 m.)

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4

Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a.

Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai „Nuo kalvystės iki auksakalystės. 1960–1990 m. metalo plastika Lietuvos dailės muziejaus rinkiniuose“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 22

Juozo Gecevičiaus paroda „Žemiško grožio daina“

Taikomosios dailės muziejus

Arsenalo g. 3 A

Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“

Paroda „Tarp kasdienybės ir prabangos. Restauruoti Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų archeologiniai radiniai“

Paroda „Nuo mini iki maxi. Septintojo dešimtmečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos)

Lietuvos nacionalinis muziejus
Naujasis arsenalas

Arsenalo g. 1

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje
Lietuvos valstiečių buities kultūra
Kryždirbystė
„Kazio ir Gabrielės Varnelių dovana“
„Lietuvos laisvės diplomatų archyvai“
Gedimino Petraičio rinkinys „Tradicinė lietuvių skulptūra“
Viktorijos Daniliauskaitės paroda

Senasis arsenalas

Arsenalo g. 3

Lietuvos proistorė

Kazio Varnelio namai-muziejus

Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija

Paroda „Vilniaus sakralinė auksakalystė“ Ksenijos Jaroševaitės „Bettiejus“

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2

Paroda „Pokyčių karta. Šiuolaikinis Indijos menas“

Tonio Saadojos ir Flo Kasearu paroda „21.05.09“ / „14.06.09“

Karl Larsson paroda „Of or before the forum“

Dalios Dūdėnaitės ir Elenos Narbutaitės paroda „Miegalius“

Projektas „Fotofinišas“

„Lietuvos aido“ galerija

Trakų g. 13

Ksenijos Jaroševaitės skulptūros paroda „104 psalmė“

Galerija „Vartai“

Vilniaus g. 39

Žilvino Landzbergo ir Jaime'o Pitarcho paroda

Arkos galerija

Aušros Vartų g. 7

Paroda „Remix“

„Prospekto“ fotografijos galerija

Gedimino pr. 43

iki 23 d. – Mariaus Baranausko (1931–1995) fotografijos paroda

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11

XVII tarptautinė Vilniaus ekslibrisų bienalė
Tarptautinio medalių meno simpoziumo paroda „Mažosios Lietuvos raštijos veikėjai“
IV popieriaus meno liejinių simpoziumo paroda „Ko laukia elfai ir Kalėdų nyktukai?“
Laimos Bronislavos Pučkoriūtės paroda „Laikmečio fragmentas“

LDS Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1/13

Algio Griškevičiaus paroda „Nuojautos“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

Pilies g. 40

Alfredo Pliadžio fotografijų paroda „Greičio abstrakcijos“

Teatro, muzikos ir kino muziejus

Vilniaus g. 41

Vytauto Palaimos scenografijos paroda

Paroda „Spalvos ir šokio paviliota“

Jono Surkevičiaus scenografijos paroda

Gintaro muziejus-galerija

Šv. Mykolo g. 8

Vitos Pukštaitės-Bružės juvelyrika

Galerija AV17

Aušros Vartų g. 17

Juvelyrikos paroda „Dreamscape“

Savicko paveikslų galerija

Trakų g. 7

Kalėdinė paroda

Galerija „Actus magnus“

Pilies g. 36–44

Fotografės Izabelos Nowak (Varšuva) projek-tas „Kairė, dešinė“

„Užupio galerija“

Užupio g. 3

Juvelyrikos paroda „Nustebink mane 011“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39/6

Paroda „Laimės receptai“

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12

Paroda „Mirabile Visu / Nuostabu matyti“

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16

iki 23 d. – Kauno bienalė „Tekstilė ’11: Dar kartą – šokam – pirmyn“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27

nuo 21 d. – Zinaidos Dargienės paroda

„Sapnų pagimdyti – aborigenai“

Keramikos muziejus

Rotušės a. 15

Jurio Berginio (Latvija) paroda „Porcelianas“

Adelės ir Pauliaus Galaunių namai

Vydūno al. 2

Ramintos Baltrušytės paroda „Išbalinti“

Ryšių istorijos muziejus

Rotušės a. 19

Arvydo Kašausko tapyba

Kauno fotografijos galerija

Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2

Algirdo Musneckio fotografijos

Galerija „Aukso pjūvis“

K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53

Artūro Rimkevičiaus kūrybos paroda
Mikalojaus Šalkausko ir Alfonso Vilpišausko tapybos paroda (iš ciklo „Duetai“)

KLAIPĖDA

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija

Liepų g. 33

Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“

Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“

Dano Andriulionio tapybos paroda „Kelias“

KKKC parodų rūmai

Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2

nuo 16 d. – tarptautinė stiklo meno paroda „Vitrum Balticum V. Image Memory“
Tekstilės meno paroda „En Face“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a

Klaipėdos krašto auksakalių „Pradžia“

Klaipėdos galerija

Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4

Grafikos paroda „Stiprus vanduo –1“

ŠIAULIAI

Galerija „Laiptai“

Žemaitės g. 83

Kalėdinė miniatiūrų paroda

Dailės galerija

Vilniaus g. 245

Algimanto Švėgždos tapyba ir piešiniai

PANEVĖŽYS

Dailės galerija

Respublikos g. 3

Kauno tekstilės bienalės paroda „Dar kartą istorija“

Fotografijos galerija

Vasario 16-osios g. 11

iki 25 d. – Domo Riniaus fotografijų paroda „Soul Items“

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras

16 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“.

Dir. – J. Geniušas

17 d. 18.30, 11, 18 d. 12 val. – P. Čaikovskio „SPRAGTUKAS“. Dir. – M. Staškus, A. Šulčys

20, 26 d. 18.30 *Kamerinėje salėje* – Kalėdų muzikos koncertas. Dalyvauja arfų duetas J. Baliunienė ir D. Šlyžienė, operos solistai J. Stupnianek, R. Šilinskaitė, V. Bakula

21 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“.

Dir. – J. Geniušas

22 d. 18.30 – G. Verdi „TRAVIATA“.

Dir. – R. Šervėnikas

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė

16 d. 17 val. – W. Shakespeare'o „HAM-LETAS“. Rež. – E. Nekrošius („Meno fortas“)

17 d. 17 val. – F. Dostojevskio „IDIOTAS“.

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Praėjusį penktadienį galima lyginti su fejerverku: vienu metu atsidarė net kelios svarbios parodos ir buvo pristatyta nemažiau lauktų leidinių. Albumus ir knygas skaitysime ir stengsimės pristatyti atskirai, o iš parodų šią savaitę išskirtume dvi. Šiuolaikinio meno centre – įvairiabriaunė ir įspūdinga kūrinių įtaigumu bei galybe pasakojimų paroda **„Pokyčių kar-ta: šiuolaikinis Indijos menas“** užpildė didžiąją salę (nubraukdama ap-maudą dėl šios naudojimo kokteiliams). Reginys beveik gali atstoti kruopš-čiai suplanuotą kelionę, tačiau einant į parodą geriau jau nusiteikti, kad čia prireiks laiko, net jei manote tik pasižvalgyti. Parodos rengėjas – Var-šuvos nacionalinė meno galerija „Zachęta“, o kuratorė – Magda Kardasz. Paroda veikia iki **kovo 10 d.** ŠMC (Vokiečių g. 2, Vilnius) dirba antradie-nį–sekmadienį 12–20 val.

Jokių būdu neturėtų praspūsti nepamatyta, į šventinių renginių sukuri įkliuvusi ir klasikos ikonomis žerinti proginė paroda **„Justinas Vienožins-kis ir jo mokiniai“** VDA „Titaniko“ ekspozicijų I aukšto salėje (*Maironio g. 3, Vilnius*). Į aptariamą laikotarpį įsigilinęs dailėtyrininkas ir kuratorius Viktoras Liutkus gretina žymaus mokytojo ir nemažiau žymių jo mokinių kūrinius. V. Liutkui dar kartą pavyko pasitelkus kontekstą atskleisti nau-jus istorinės medžiagos niuansus: subtilias sąsajas tarp stipriai išreikštų individualybių. „Titanikas“ dirba antradienį–šeštadienį 12–18 val.

Rež. – E. Nekrošius („Meno fortas“)
22, 23 d. 18.30 – PREMIJERA! M. Ivaškevi-čiaus „ŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
Mažoji salė
17, 18, 22, 23 d. 12 val. – PREMIJERA! Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – V. Masalskis

Vilniaus mažasis teatras

16, 27 d. 18.30 – PREMIJERA! M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – K. Glušajėvas, scenogr., kost. dail. – M. Jacovskis, komp. – F. Latėnas. Vaidina E. Gabrėnaitė, L. Pobedonoscevas, M. Vaitiekūnas, G. Latvėnaitė, A. Šataitė, M. Capas, R. Bagdzevičius, D. Gumauskas ir kt.
17 d. 18.30 – P. Hackso „AMFITRIONAS“. Rež. – A. Arcima
18 d. 18 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras
20, 21 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADA–GASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys

Valstybinis jaunimo teatras

16 d. 18val. – L. del Val „RAIŠI ŽIRGAI NEŠUOLIUOJA“. Rež. – I. Jonynas
17 d. 12 val. – „RONJA PLĖŠIKO DUKTĖ“ (pagal A. Lindgren apysaką). Rež. – D. Jokubauskaitė
17 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P.E. Landi
18 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
18 d. 18 val. – A. Anros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius
20 d. 18 val. – J. Vaitkaus poetinė improvi-zacija „BARBORA IR ŽYGMANTAS“ (pagal J. Griniaus pjesę „Gulbės giesmė“). Rež. – J. Vaitkus
21 d. 18 val. – W. Shakespeare'o „JEI TAIP, TAI ŠITAIP“. Rež. – P.E. Budraitis
22 d. 18 val. – M. McDonagho „PAGALVINIS“. Rež. – J. Vaitkus

OKT/Vilniaus miesto teatras
20, 21 d. 19, 21 val. *OKT studijoje* – M. Gorkio „DUGNE“. Rež. – O. Koršunovas
22 d. 19 val. *Ūkio banko teatro arenoje* – W. Shakespeare'o „HAMLETAS“. Rež. – O. Koršunovas

Rusų dramos teatras

16, 17, 21–23, 28, 29 d. 10, 11.30, 13 val. – „RUSIŠKA EGLUTĖ“. Rež. – J. Ščiuckis
16 d. 18 val. – festivalio „Kalėdiniai vakarai“ programa: folkloro ansamblis „ROSSICHY“ (Kaliningradas)

Teatras „Lėlė“

Mažoji salė

18 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALTOS PASAKOS“. Rež. – N. Indriūnaitė

„Menų spaustuvė“

16, 18 d. 12 val. *Juodojoje salėje* – „PASAULIO SUTVĖRIMAS“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“)
17 d. 12 val. *Kišeninėje salėje* – PREMIJERA! „VĖJŲ MOTĖ“. Spektaklio kūrėjai S. Degutytė, S. Dikčiūtė, V. Narkevičius, L. Skukauskaitė, T. Juozapaitis („Stalo teatras“)
17, 18 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „KURŠO BĖGLYS“ (pagal A. Liobytės pjesę). Rež. – A. Čepaitytė („Naujasis teatras“)
17 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – PREMIJERA! „GEISMAS“. Kūrybinė grupė G. Malinauskai-tė, A. Teresiūtė, M. Vaidotas, D. Stončius (jaunųjų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)
21 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – M. Koren-kaitės „PABĖGIMAS Į AKROPOLĮ“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
22 d. 12, 15 val. *Juodojoje salėje* – „STE-BUKLINGAS MEDIS“. Kūrybinė grupė M. Markevičius, A. Balionis, M. Sučyla, T. Chmelevskij
22 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – „VISKAS APIE JĄJĄ“ (aktorius D. Skamarako ir sukarinto socialinės pakraipos kabareto „Atsakyk už save“ koncertas)

KAUNAS

Kauno dramos teatras

16 d. 18 val. *Rūtos salėje* – PREMIJERA! Y. Mishimos „MARKIZĖ DE SAD“. Rež. – A. Arcima
17 d. 12 val. *Mažajoje scenoje* – A. Sunklo-daitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakima-vičiaus knygelę „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė
17 d. 17 val. *Penktojoje salėje* – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius
17 d. 18 val. *Mažajoje scenoje* – M. on Mayen-burgo „BJAURUSIS SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas
18 d. 18 val. *Rūtos salėje* – V. Bartulio „PAMOKSLAS ŽUVIMS“. Rež. – V. Bartulis
18, 23 d. 12 val., 21, 22 d. 11, 14 val. *Penk-tojoje salėje* – L. Carrollio „ALISA STEBUKLŲ ŠALYJE“. Adaptacijos aut. ir rež. – E. Piot-rowska
21 d. 18 val. *Tavernos salėje* – T. Guerra „KETVIRTOJI KĖDĖ“. Rež. – R. Atkočiūnas

Kauno muzikinis teatras

16 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPINDESYS“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis
17 d. 18 val. – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLĖ“. Dir. – J. Geniušas
18 d. 12 val. – „SNIEGO KARALIENĖ“. Dir. – J. Janulevičius
18 d. 15 val. – kalėdinis koncertas „Baltoji salė“. Dalyvauja ansamblis „Fa Duo“: F. Drūlytė (fleita) ir V. Smailytė (arfa);

„Apie dievus ir žmones“

Savaitės filmai

Apie dievus ir žmones ****

...1996 m. Tibhirino vienuolynas Alžyre. Septyni trapistų vienuoliai susėdo prie Kūčių stalo. Šis suėjimas jiems ne tik svarbi religinė šventė, tai – lemtingo apsisprendimo vakaras. Islamo fundamentalistai reikalauja palikti ne tik vienuolyną, bet ir šalį, antraip vienuoliams gresia susidorojimas. Filmo pagrindas – reali istorija. Režisierius Xavier Beauvois norėjo ne tik atskleisti moralinę dilemą, iškilusią filmo personažams, bet ir pasvarstyti religijos vietą šių dienų pasaulyje. 2010 m. Kanų kino festivalyje filmas buvo apdovanotas Didžiuoju žiuri ir ekumeninės žiuri prizais. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Lambert’as Wilsonas ir Michelis Lonsdale’as (Prancūzija, 2010). (Vilnius)

Melancholija ***

„Melancholija“ pratėsia pas mus populiary Larso von Triero „Antikristą“. Vėl atsiduriame paslaptingame miške, tik šįkart jau nebe medinėje trobelėje, o prabangiuose rūmuose. Vėl matome nelaimingą, į autodestrukciją linkusią moterį, kuri yra ragana, nes „viską išmano“. Režisierius ir vėl mums rodo pastangas išsivaduoti iš asmeniškos depresijos gniaužtų. Savaip „Melancholija“ užbaigia ankstesnį filmą – sunaikinami (ar sunaikina) ne tik filmo personažai, bet ir Žemė. Nes von Trieras mano, kad ir žmonės, ir Žemė pasiekė ribą, ir bus tik geriau, jei nieko neliks. Pirmoji filmo dalis „Džastina“ rodo Kirsten Dunst (Kanų prizas už geriausią moters vaidmenį) herojės vestuves. Jos nufilmuotos ir sumontuotos „dogmiškai“, o egoistiški, savim patenkinti, šykštūs ar infantiliški vestuvių dalyviai primena ne vieną skandinaviską filmą apie yrančią šeimą ir visuotinę veidmainystę. Antroji filmo dalis pavadinta Džastinos sesers Kler vardu. Ji visiška herojės priešingybė – juodaplaukė, dalykiška ir atsidavusi vis labiau į ligą grimztančiai seseriai. Bet Kler (Charlotte Gainsbourg) bijo prie Žemės artėjančios Melancholijos planetos, kuria taip žavisi jos turtingas vyras (Kiefer Sutherland). Kler pratėsia von Triero mėgstamą moterų iracionalumo temą – visos jos nuojautos pasitvirtins. Bet kol taip atsitiks, mėgaudamasis netrukus išnyksiančios Žemės grožiu, lėtai ir iškilingai, pasitelkęs Richardo Wagnerio „Tristano ir Izoldos“ garsus, von Trieras rodys artėjančios katastrofos neišvengiamybę. Taip pat vaidina Johnas Hurtas, Charlotte Rampling (Danija, Vokietija, Švedija, Prancūzija, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Romo dienoraštis ***

Bruce’o Robinsono filmas pasakoja apie niujorkietį Polą, kuris persikelia į rojaus salą Puerto Rike. Polui patinka ir neskubus gyvenimo ritmas, ir gausiai besiliejęntis romas. Jis pradeda rašyti vargingam vietiniam laikraščiui ir įsimyli gražuolę Šeno – įtartino turtuolio sužadėtinę. Šis nusprendė paversti salą turtuolių rojumi. Polui iškyla pasirinkimo problema, juk rašydamas laikraščiui jis kartu tarnaus ir korumpuotam turčiui. Johnny Deppas ne pirmą kartą vaidina amerikiečių rašytojo, kontrkultūros simbolio, alkoholio ir įvairių ribų peržengimo mėgėjo Hunterio S. Thompsono kūrinio ekranizacijoje ir, regis, šiek tiek su juo susitapatina. Taip pat filme vaidina Aaronas Eckhartas, Michaelis Rispoli (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Žmogus, pakeitęs viską ***

Režisierius Bennettas Milleris 2006 m. sukūrė gerą filmą apie rašytoją Trumaną Capote. Naujas jo filmas taip pat apie realų žmogų – buvusį beisbolo žaidėją Billy Beane’ą, kuris, tapęs vadybininku, nusprendė pakeisti ir savo gyvenimą, ir požiūrį į sporto vadybą. Nauji metodai stebina ne tik žaidėjus. Ar filmo herojus iš tikrųjų atnešė revoliucines permainas į populiariausią JAV sporto šaką? Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Bradas Pittas ir Philipas Seymouras Hoffmanas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | Publicistika – Laima Kreivytė
Stilius – Rita Markulienė | Dizainas – Jokūbas Jacovskis
Maketas – Vanda Čemerkaitė | www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

16–18 d. – Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 12, 14.15, 15, 18.30, 19.40, 20.50, 21.40; 19–22 d. – 12, 15, 18.30, 20.50, 21.40
19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 12, 14.15, 16.45, 19.15, 21.45
16–18 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 11.15, 13.15, 15.30, 17.50, 20.20; 19–22 d. – 11.15, 13.15, 15.30, 17.45, 20.20 (lietuvių k.); 16–18 d. – 12, 17.30; 19–22 d. – 16.30 (originalo k.)
16–22 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 16 val.

21 d. – Užkerėtoji sala. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitano operos – 20 val.

22 d. – Bastūnas, siuvėjas, kareivis, šnipas (JAV) – 19 val.

16–18 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30; 19–22 d. – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30

16, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (D. Britanija, JAV) – 13.30, 15.40, 17.45; 17, 18 d. – 11.20, 13.30, 15.40, 17.45

16–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, D. Britanija, JAV) – 11, 14.45

16–18 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 12.20, 17.10, 20 val.; 19–22 d. – 12.20, 17.15, 20 val.

16, 19–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 13.10, 15.20; 17, 18 d. – 11, 13.10, 15.20

16 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 13.30; 17–22 d. – 13.30, 18.30

16–22 d. – Romo dienoraštis (JAV) – 17.30, 20.15; Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 19.45, 22 val.

16–19, 21, 22 d. – Ratai 2 (JAV) – 16 val.

16–19, 21 d. – Mikė Pūkuotukas (JAV) – 18.45

16–22 d. – Melancholija (Danija, Prancūzija, Švedija, Vokietija) – 15.45, 18.30, 21.15

Važiuk (JAV) – 16.20, 21.30; Žmogus, pakeitęs viską (JAV) – 18.45

16–19 d. – Kung fu panda (JAV) – 11 val.

16–19 d. – Alisa Stebuklų šalyje (JAV) – 13.30

16–19 d. – Bjaurusis aš (JAV) – 11.15

16–19 d. – Ilgo plauko istorija (JAV) – 13.45

20–22 d. – Šrekas. Ilgai ir laimingai (JAV) – 11 val.

20–22 d. – Ledynmetis 3 (JAV) – 13.30

20–22 d. – Op (JAV) – 11.15

20–22 d. – Megamaindas (JAV) – 13.45

Forum Cinemas Akropolis

16–18 d. – Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 10.45, 13.30, 16.15, 18.15, 19, 21.15, 21.50; 19–22 d. – 10.45, 13.30, 16.30, 18.15, 19.10, 21.15, 21.50

19–22 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 11, 13.15, 15.30, 17.45, 20 val.

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 11.45, 14.15, 17, 19.20, 21.40

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 13, 19 val.; 17–22 d. – 13 val.

22 d. – Bastūnas, siuvėjas, kareivis, šnipas (JAV) – 18.30

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba 3D (D. Britanija, JAV) – 10.30, 12.45; 17–22 d. – 10.30, 12.45, 18 val.

16–18 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (D. Britanija, JAV) – 12, 14, 16.30; 19–22 d. – 12, 14, 16.15

16, 19–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 13.45, 16 val.; 17, 18 d. – 11.30, 13.15, 16 val.; Linksmosios pėdutės (3D, Australija) – 10.15, 15.15

16–18 d. – Romo dienoraštis (JAV) – 18.45, 21.30; 19–21 d. – 18.45, 21 val.; 22 d. – 21 val.

16–18 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 21.45; 19–22 d. – 18.45, 21.30

17–22 d. – Nemirtingieji (3D, JAV) – 20.30

16–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 15.45; Super Džonio prisikėlimas (Izraelis, Prancūzija, Japonija, D. Britanija) – 14.30; 16–18 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 17.15, 20.15; 19–22 d. – 17.15;

16–18 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 18.30, 21 val.; 19–22 d. – 20.15; 16–19 d. – Žaislų istorija 3 (JAV) – 10 val.; 16–19 d. – Princesė ir varlius (JAV) – 12.30; 20–22 d. – Kaip prisijaukinti slibiną (JAV) – 10 val.; 20–22 d. – Rio (Brazilija, JAV, Kanada) – 12.30

16–18 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30, 12.25, 14.20, 16.15, 19.45

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 21.30; 17–22 d. – 20.30; 16–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (3D, Australija) – 16.45; 16, 18–22 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 10.45, 15.50; 17 d. – 15.50; 16, 18–22 d. – Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 11, 20.45; 17 d. – 20.45; 17–22 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 21 val.

16 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 21 val.; 17–22 d. – 18.55

19–22 d. – Eglutės 2 (Rusija) – 18.10, 20.10, 22.10; Neįmanoma misija. Šmėklos protokolas (JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21.15

16 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, JAV) – 12, 14.30, 18.50; 17–22 d. – 12, 14.30

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (JAV) – 11.15, 13.20, 15.25, 17.35; 18 d. – 13.20, 15.25, 17.35; 16 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 13.25; 17 d. – 18 val.

16, 17, 19–22 d. – Kalėdų Senelio slaptoji tarnyba (3D, D. Britanija, JAV) – 10.15, 17.45; 18 d. – 17.45

16–18 d. – Naujieji metai Niujorke (JAV) – 12.45, 15.45, 18.30, 21.30; 19–22 d. – 15.45, 18.30, 21.30

16, 17 d. – Romo dienoraštis (JAV) – 18, 20.30, 23 val.; 18–21 d. – 18, 20.30; 22 d. – 20.30

16–18 d. – Linksmosios pėdutės 2 (Australija) – 11.45, 14.15, 16.30; 19–22 d. – 13.15

16, 17 d. – Važiuk (JAV) – 18.45, 21, 23.15; 18 d. – 18.45, 21 val.; 19–22 d. – 21 val.

16–22 d. – Dangoražio apiplėšimas (JAV) – 22 val.; Brėkštanti aušra. 1 dalis (JAV) – 15.30

16 d. – Melancholija (Danija, Prancūzija, Švedija, Vokietija) – 21 val.; 17, 18 d. – 18.15, 21 val.